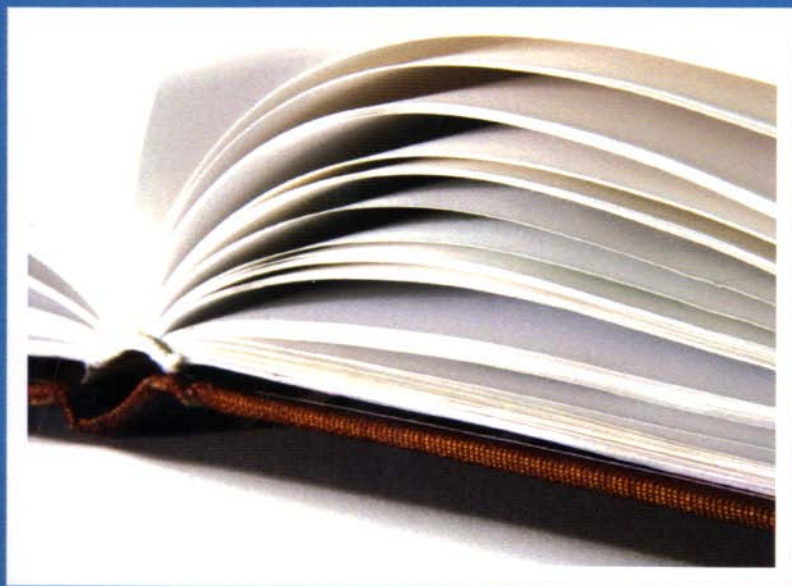


**Książnica Podlaska
im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku**

GŁOS

**BIBLIOTEK PUBLICZNYCH
Województwa Podlaskiego**



**BIULETYN
INFORMACYJNO-METODYCZNY**



**GŁOS
BIBLIOTEK PUBLICZNYCH
Województwa Podlaskiego**

BIULETYN INFORMACYJNO-METODYCZNY

Białystok 2010

Nr 1 (4)

Redaguje
zespół pracowników
Książnicy Podlaskiej
Dział Instrukcyjno-Metodyczny
Biblioteka Powiatu Białostockiego

*Redakcja zastrzega sobie prawo do adiustacji i skracania tekstów.
Nadesłanych materiałów nie zwracamy.*

Nakład 200 egz.

Adres redakcji:
Książnica Podlaska
im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku
15-950 Białystok, ul. Kilińskiego 11
Tel.(085) 7416689
e-mail: metodyka@ksiaznicapodlaska.pl
bpb@ksiaznicapodlaska.pl

Skład i druk



Mariusz Śliwowski
Białystok, ul. Zwycięstwa 26c lok. 7
tel. (085) 869 14 87, 0602 766 304
www.prymat.biasoft.net, e-mail: prymat@biasoft.net

Spis treści

Iwona Wądołowska, Aneta Kardasz <i>Do biblioteki nie tylko po książkę</i>	7
Grażyna Lisowska <i>Różnorodność działań Miejskiej Biblioteki Publicznej w Czarnej Białostockiej</i>	10
Elżbieta Mieleško-Jarocka <i>Kolo Miłośników Książki w Gródku</i>	13
Barbara Grigoruk, Krystyna Ostrowska <i>Wspomnienia z wakacji w Filii Bibliotecznej w Kleosinie</i>	16
Małgorzata Pieńczykowska <i>„Nasi sąsiedzi Staroobrzędowcy”</i>	18
Wiesława Modzelewska <i>„Projektowanie” w Ubowie</i>	20
Małgorzata Rokicka-Szymańska <i>Warsztaty biblioteczne w Rybołach</i>	23
Joanna Trusiuk <i>Program MKiDN „Infrastruktura Bibliotek” szansą na modernizację bibliotek terenowych – wyniki naboru wniosków z woj. podlaskiego</i>	25
Teresa Zajk <i>Program „Infrastruktura bibliotek” zakończony</i>	27
Małgorzata Rokicka-Szymańska <i>Spotkania autorskie w bibliotekach powiatu białostockiego</i>	28

Izabela Szymańska*Działalność DKK w województwie podlaskim.**Statystyka za 2009 r.* 33**Barbara Kuprel***Nouy Pan Samochodzik – spotkania autorskie**z Arkadiuszem Niemirskim* 35**Izabela Szymańska***Spotkania autorskie z Grzegorzem Kasdepke* 38**Ewa Ziniewicz-Siergiejko***Powitanie z Afryką – spotkania autorskie z Dorotą Katende* 40**Monika Łuczaj***Miziołki w Łapach – spotkanie autorskie z Joanną Olech* 42**Dorota Mokrzeska***„W poszukiwaniu...”* 44**Dorota Mokrzeska***Z Tadkiem Niejadkiem o żywieniu i książce* 45**Ewa Ziniewicz-Siergiejko***„Z ortografią na wesoło” (pomoc metodyczna)* 47**Ewa Ziniewicz-Siergiejko***„Straszylaki w bibliotece” (pomoc metodyczna)* 51**Ewa Ziniewicz-Siergiejko***Tadeusz Kubiak dzieciom (pomoc metodyczna)* 60**Grzegorz Zys***Książka elektroniczna. Książka mówiona. Opracowanie**dokumentów elektronicznych o dostępie zdalnym**(pomoc metodyczna)* 71**Jacek Braślowski***Mała refleksja* 85**Małgorzata Rokicka-Szymańska***Ważniejsze działania Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich**Oddziału Białostockiego w 2009 r.* 87

SPRAWOZDANIE CYFROWE ZA 2009 r.

- KSIĄŻNICA PODLASKA 91

SPRAWOZDANIE CYFROWE ZA 2009 r.

- WOJEWÓDZTWO PODLASKIE 92

Iwona Wądołowska, Aneta Kardasz

Biblioteka Publiczna Gminy Zawady

Do biblioteki nie tylko po książkę

Rozwój nowych technologii powoduje, że czytelnictwo drastycznie spada. Biblioteki muszą walczyć o czytelnika, zwłaszcza dotyczy to ludzi młodych, u których nawyk sięgania po książki nie zdążył się „wyszkalić”.

Od 2001 roku Biblioteka Publiczna Gminy Zawady jest jedyną instytucją kultury działającą na terenie Gminy. Prowadzi ona szeroki wachlarz działań edukacyjno-kulturalnych.

Poza typową – statutową działalnością, pracownicy biblioteki opiekują się zespołem muzycznym grającym i śpiewającym muzykę folkową. Młodzieżowa Grupa Folkowa „Zawady plus” liczyła – w momencie powstania – 24 osoby w wieku 12-16 lat. W związku z dużym zainteresowaniem najmłodszych kulturą ludową w 2008 r. utworzona została – sekcja młodzików. W skład tej grupy weszli uczniowie klas III i IV szkoły podstawowej – łącznie 18 osób.

W sierpniu 2008 roku pracownicy Biblioteki zorganizowali siedmiodniową wycieczkę krajoznawczą do Ogródzieńca, miejscowości położonej w Jurze Krakowsko – Częstochowskiej, dla dzieci i młodzieży biorących aktywny udział w życiu Biblioteki. Natomiast w sierpniu 2009 roku zabrali swoich podopiecznych na pięciodniową wycieczkę „Pomorskie za pan brat”.

Osoby zatrudnione w Bibliotece angażują się w organizację zajęć artystycznych i sportowych dla dzieci i młodzieży w czasie wolnym od nauki. Podczas ferii zimowych w Bibliotece odbywają się warsztaty o różnej tematyce i formach np.: tworzenie dekoracji okolicznościowych, zabawy masą solną, gry i zabawy integracyjne.

Pracownicy biblioteki prowadzą działalność informacyjną i promującą zarówno wieś Zawady, jak i całą gminę. Redagują dwumiesięcznik „Wieści znad Narwi”, który informuje mieszkańców o najważniejszych wydarzeniach, inwestycjach i projektach realizowanych na terenie gminy.

Pracownicy Biblioteki wnieśli również duży wkład w utworzenie strony internetowej Gminy Zawady o domenie www.zawady.pl. Są nie tylko

autorami opisów miejscowości, ale także podstron dot. Biblioteki i OSP w Zawadach. Na bieżąco też zamieszczają artykuły o realizowanych przez siebie działaniach.

Przy Bibliotece Publicznej Gminy Zawady funkcjonują dwie nieformalne grupy: Klub Miłośników Książki i Klub Miłośników Zdrowego Trybu Życia. Członkowie pierwszego z nich w czasie ferii 2007 zrealizowali projekt – „Ocalić od zniszczenia”. W ramach tego działania dzieci z terenu Gminy Zawady spotykały się w Bibliotece i tutaj podczas zabawy poznawały zasoby czytelnicy i obkładały najstarsze woluminy, aby uchronić je przed zniszczeniem. W roku 2008 Klub Miłośników Książki realizował projekt – „Pamięć o nich nigdy nie zaginie...” W ramach tego projektu wydano folder poświęcony pamięci rozstrzelanych przez hitlerowców (13.07.1943 r.) mieszkańców Zawad i Laskowca. Druga nieformalna grupa – Klub Miłośników Zdrowego Stylu Życia, powstała we wrześniu 2008 roku. Mimo krótkiego okresu działania, członkom Klubu udało się jeszcze w tym samym roku zrealizować projekt, w ramach którego powstała udostępniana bezpłatnie siłownia. Na jego koncie jest również cykl pogadank o szkodliwym wpływie używek na organizm młodego człowieka. Promocja zdrowego trybu życia to także rajdy rowerowe dla dzieci i młodzieży z Zespołu Szkół w Zawadach wyznaczonym w ramach dotacji Szlakiem Krzyży i Kapliczek Przydrożnych.

Wykorzystując środki pozabudżetowe, Biblioteka organizuje kursy, warsztaty i szkolenia zawodowe. W ramach projektu pt. „Tradycja szansą mobilizacji zawodowej mieszkańców Gminy Zawady” przeprowadzono 7 rodzajów bloków warsztatowych o następującej tematyce: koronkarstwo i haft krzyżkowy, warsztaty kulinarne, krawieckie, rzeźbiarstwo, stolarstwo, kamieniarstwo i ślusarstwo.

Kolejnym realizowanym przedsięwzięciem jest projekt pt. „Inwestycja w kwalifikacje mieszkańców najlepszą formą podniesienia poziomu aktywności zawodowej na obszarach wiejskich”, w ramach którego zostały zorganizowane bezpłatne kursy na prawo jazdy kat. C, C+E, D oraz szkolenie pt. „Jak założyć działalność gospodarczą”.

Pracownicy Biblioteki prowadzą również działalność wydawniczą. Są autorami publikacji opisujących życie na terenie gminy, dotyczących zarówno współczesności, jak też minionych dziejów. Tytuły warte wspomnienia, to:

- „Moja mała ojczyzna – natura, kultura i ja”;
- „Dziedzictwo kulturowe Gminy Zawady”;
- „Wspomnienie o nich nigdy nie zaginie”.

Podjęli się również trudnej pracy spisywania działalności:

- Biblioteki – kronika prowadzona od 2005 roku;
- OSP w Zawadach – kronika przedstawiająca działalność tej jednostki od 1926 do 2008 roku. Od 2009 jest na bieżąco uzupełniana. Za spisane dzieje strażaków jej autorzy otrzymali wyróżnienie na wojewódzkim Konkursie Kronik Strażackich, a ich dzieło trafiło na XVI Ogólnopolski Konkurs Kronik i XVI Konkurs na pamiętniki, wspomnienia, relacje i opracowania „Z dziejów OSP”.

Staraniem pracowników BP Gminy Zawady w 2009 roku powstała Izba Pamięci OSP w Zawadach. Znajdują się tam eksponaty zebrane od byłych i obecnych członków jednostki. Wśród nich jest m.in.: mundur strażacki z lat 50. XX w, puchary, odznaczenia, dyplomy i zaświadczenia. Izba Pamięci jest dostępna dla wszystkich zainteresowanych w godzinach pracy instytucji.

Biblioteka jest współorganizatorem wielu imprez kulturalnych o charakterze lokalnym i regionalnym, jak np.:

- Powiatowy Konkurs „Książka w komiksie”; Podsumowanie konkursu zostało połączone z Jubileuszem 60-lecia działalności Biblioteki Publicznej Gminy Zawady;
- Powiatowe Dni Twórczości Ludowej – Dzień Śledzia;
- Obchody upamiętniające tragiczne wydarzenia z 13 lipca 1943 roku; Msza Święta Polowa upamiętniająca rocznicę zamordowanych przez hitlerowców mieszkańców Zawad i Laskowca;
- Festyn rodzinny w Zawadach;
- Biblioteka Publiczna współorganizowała również Obchody 70. rocznicy bitwy pod Wizną zwanej Polskimi Termopilami. Wydarzenia zgromadziły ponad 10 tys. osób z całego kraju, a koncert szwedzkiej grupy Sabaton był największym występem plenerowym, jaki do tej pory odbył się na terenie woj. podlaskiego. Impreza zebrała rewelacyjne recenzje, zarówno pod kątem muzycznym, jak i organizacyjnym.

Pracownicy Biblioteki prowadzą dokumentację zabytków oraz grobów i cmentarzy wojennych. Ich staraniem dokonano renowacji mogił:

- ofiar terroru z 13.07. 1943 r. w lesie na tzw. Łysej Górze,
- pomnika żołnierzy walczących o obronę Odcinka Wizna w Górze Strękowej.

Fundusze na te prace pozyskano z Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku oraz Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa w Warszawie. Na renowacje pozostałych zabytków złożone zostały kolejne wnioski.

Grażyna Lisowska

Miejska Biblioteka Publiczna w Czarnej Białostockiej

Różnorodność działań Miejskiej Biblioteki Publicznej w Czarnej Białostockiej

Miasto i gmina Czarna Białostocka leżą w województwie podlaskim, na terenie powiatu białostockiego (około 22 km od Białegostoku).

Położenie wśród pięknych lasów Puszczy Knyszyńskiej w pobliżu malowniczego zalewu „Czapielówka” stwarza wspaniałe warunki do wypoczynku przez cały rok. Dodatkową atrakcją stanowi Szlak Rękodzieła Ludowego biegnący przez Czarną Wieś Kościelną, Łączyn i Zamczysk. Mieszkają tu i tworzą swe dzieła najbardziej znani garncarze, łyżkarze i kowale artystyczni. Turyści mogą zobaczyć jak powstają siwaki, dwojaki, bańki, misy i wiele innych tradycyjnych wyrobów glinianych.

Czarna Białostocka jest młodym miastem, prawa miejskie uzyskała w 1962 roku. W chwili obecnej miasto i gmina liczy ok. 11 000 mieszkańców, z czego ok. 1700 to czytelnicy Miejskiej Biblioteki Publicznej.

Miejska Biblioteka Publiczna istnieje od 1949 roku. Pierwsza uchwała o utworzeniu biblioteki pochodzi z grudnia 1948 roku. Odnaleziony w Archiwum Państwowym dokument poświadcza fakt utworzenia biblioteki 16 stycznia 1949 roku. Wiele się wydarzyło od tego czasu. Biblioteka sześciokrotnie zmieniała swoją nazwę, wiele razy lokalizację. W chwili obecnej biblioteka mieści się przy ulicy Torowej.

Od 1992 roku rozpoczęto wprowadzanie księgozbioru do bazy komputerowej. W 2004 roku uruchomiono czytelnię komputerową „IKONKA”, od 2008 roku czytelnicy mogą korzystać z bazy online umożliwiającej przeglądanie poprzez Internet katalogów, jak również rezerwować wybrane pozycje.

Oprócz typowej działalności biblioteka prowadzi szereg innych zadań wychodzących naprzeciw potrzebom lokalnej społeczności – dzieci i młodzieży oraz osób starszych. Na stałe w kalendarz imprez wpisały się

„Ferie w Bibliotece”, „Wakacje z Książką”, „Tydzień Bibliotek”, cykliczne zajęcia dla przedszkolaków, wycieczki i lekcje biblioteczne dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjum. Przy współpracy Towarzystwa Miłośników Czarnej Białostockiej i Okolic oraz klubu fotograficznego „Pryzmat” organizowane są konkursy i wystawy fotograficzne. Realizacja tych różnorodnych zadań nie byłaby możliwa bez obecnego zespołu biblioteki. Kadra biblioteczna składa się z 3. bibliotekarzy oraz informatyka.

Miejska Biblioteka Publiczna prowadzi również filię w Czarnej Wsi Kościelnej. Filia Biblioteczna funkcjonuje od 1960 roku i mieści się w budynku Wiejskiego Domu Kultury. Czynna jest raz w tygodniu i obsługuje ją pracownik Oddziału dla Dzieci.

W Zespole Szkół w Czarnej Wsi Kościelnej działa Ośrodek Przeszkolny, który podlega od 2007 r. Miejskiej Bibliotece Publicznej w Czarnej Białostockiej.

Ośrodek przedszkolny prowadzony jest w ramach działań edukacyjnych skierowanych do dzieci. Ma to służyć wyrównaniu szans edukacyjnych dzieci mieszkających na wsi. Do ośrodka przedszkolnego uczęszcza 14 dzieci z grupy wiekowej 3-5 lat, głównie z Czarnej Wsi Kościelnej, ale także z pobliskich miejscowości. Zajęcia odbywają się 4 razy w tygodniu w czterogodzinny cykl. Przedszkolakami zajmuje się nauczyciel i rodzic, który wspiera nauczyciela w pracy oraz pomaga dzieciom w czynnościach, z którymi sobie nie radzą. Podczas pobytu w ośrodku przedszkolnym, dzieci rozwijają niektóre zdolności, zaspokajają ciekawość świata, uczą się pracy w grupie, nabywają pewności siebie. Podczas zajęć zdobywają wiedzę przede wszystkim poprzez aktywne działania oraz własne obserwacje i doświadczenia. Ćwiczą i doskonalą różne umiejętności, tj. językowe, liczenie, rysowanie, śpiewanie, sprawność fizyczną. To wszystko przygotowuje dzieci, wspomaga ich rozwój oraz dobry start w szkole. Łatwiej też będą mogły sobie poradzić z wyzwaniem edukacyjnymi w dalszych latach.

W styczniu 2009 roku minęło 60 lat działalności biblioteki. 1 kwietnia obchodziliśmy uroczysty jubileusz z bogatym programem spotkania (wykładem, referatem). Gościliśmy bibliotekarzy powiatu białostockiego, samorządowców m.in. burmistrza Czarnej Białostockiej, wicestarostę Powiatu Białostockiego, a także kierownika Biblioteki Powiatowej oraz byłych pracowników biblioteki. Elementem uzupełniającym spotkanie były dwie ekspozycje. Pierwsza dotyczyła książek z autografami pisarzy goszczących w bibliotece na spotkaniach autorskich, na przestrzeni lat, m.in.: Wandy Chotomskiej, Ewy Chotomskiej, Zofii Olek-Redlarskiej, Grzegorza Kasdepke, Franciszka Kobryńczuka, Barbary Gawryluk, Małgorzaty

Strzałkowskiej, Pawła Beręsewicza, Włodzimierza Wowczuka. Druga ukazała nietypowe zakładki czytelników pozostawiane w książkach”, wśród których znalazły się rachunki, mandaty, agrafki, listy zakupów, łyżeczki do herbaty, różaniec, książeczka do nabożeństwa itp. Artystyczną oprawę zapewnił zaprzyjaźniony z biblioteką zespół „Trio Akordeonowe” z Czarnej Wsi Kościelnej.

Elżbieta Mieszko-Jarocka

Biblioteka Publiczna w Gródku

Koło Miłośników Książki w Gródku

W Bibliotece Publicznej w Gródku działa grupa dzieci należąca do Koła Miłośników Książki. Do Koła należą uczniowie ze Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Gródku. Obecna grupa licząca 11 osób przyjęła także dwoje przedszkolaków. Dzieci tworzą aktyw biblioteczny, który jest zaangażowany w pracę i działalność biblioteki. Zajęcia w kole są różnorodne i dostosowane do potrzeb i zainteresowań dzieci.

Organizowane są zajęcia plastyczne, literackie, teatralne, recytatorskie, edukacyjne oraz różnego rodzaju gry i zabawy. Staramy się z dziećmi uczyć i zaakcentować różnego rodzaju święta okolicznościowe. Ciekawą i godną polecenia formą pracy z okazały się zajęcia teatralne. Przygotowujemy inscenizacje, które prezentujemy na uroczystościach gminnych, szkolnych oraz innych. Sami również jesteśmy inicjatorami i współorganizatorami wielu imprez. Nawiązaliśmy ścisłą współpracę Gminnym Centrum Kultury, Szkołą Podstawową, Publicznym Gimnazjum oraz Przedszkolem Samorządowym w Gródku. Co roku przygotowujemy około 8 inscenizacji tematycznych, które przedstawiamy na uroczystościach takich jak np.: „Wieczór Kolęd”, „Walentynki”, „Dzień Kobiet”, „Dzień Matki”, „Dni Gródka”, „Dożynki Gminne”, „Andrzejki”, podsumowania konkursów bibliotecznych. Bierzymy udział w konkursach i przeglądach teatralnych organizowanych w gminie i nie tylko. Od dwóch lat prezentujemy się podczas Przeglądu Teatrów Dziecięcych i Młodzieżowych „Melpomena” w Juchnowcu Kościelnym.

Uczestniczyliśmy również w festynach w Hajnówce i Gra-



Spotkanie w Juchnowcu

bówce. W 2008 r. zaproszeni byliśmy do CEN w Białymstoku z inscenizacją „Przygody leśnego krasnala” na konferencję nauczycieli – bibliotekarzy. Spotkanie w CEN było dla dzieci dużym przeżyciem i doświadczeniem, ponieważ występowały przed gronem pedagogicznym powiatu białostockiego.

Za swoją działalność sceniczną Koło Miłośników Książki otrzymało wiele nagród, wyróżnień i podziękowań. Przyczyniło się to do wzrostu poczucia integracji i wiary w swoje możliwości, co zachęca do dalszych wysiłków.

Podczas zajęć uczniowie zdobywają i ćwiczą różne umiejętności, uczą się współpracy i odpowiedzialności. Zajęcia teatralne rozwijają ich wyobraźnię, uzdolnienia, uwrażliwiają je na piękno utworów literackich. Poprzez zabawę w teatr kształtują umiejętność przedstawiania myśli i uczuć. Występy publiczne pozwalają pozbyć się kompleksów, uczą odwagi i systematyczności: Dzieci należące do Koła Miłośników Książki traktowane są bardzo indywidualnie. Rozmawiamy o ich zainteresowaniach i problemach. Tematy zajęć bibliotecznych oraz role sceniczne nie są dzieciom narzucane odgórnie, w dużej mierze to one decydują, co chciałyby robić na zajęciach lub jaką rolę zagrać. Pozostawienie dzieciom komfortu swobody działania powoduje, że dzieci mają ufność do bibliotekarza, liczą się z jego zdaniem i opinią. A przede wszystkim chętnie przychodzą na zajęcia. Dzieci również bardzo chętnie pomagają w przygotowaniu scenografii i kostiumów do inscenizacji, są kreatywne i chętne do współpracy. Same mobilizują się nawzajem, by żadne nie zapomniało o cotygodniowych zajęciach bibliotecznych.

Działalność Koła Miłośników Książki jest widoczna w środowisku. Dzieci należące do Koła czują się docenione. Biblioteka jest miejscem, w



Występy Koła w Gminnym Ośrodku Kultury

którym są bezpieczne i dowartościowane. Poprzez działalność pozalekcyjną zauważone są również w szkole, co pozytywnie wpływa na ich edukację i wizerunek. W bibliotece nawiązują się przyjaźnie, rozwijają się różne zainteresowania, spędza się wolny czas w sposób atrakcyjny i twórczy. Wszystkim

działaniom, które organizuje biblioteka towarzyszy duży ładunek emocjonalny, a praca nad inscenizacjami jest zabawą i przyjemnością. Udział w zajęciach bibliotecznych pozwala dzieciom na aktywne uczestnictwo w kulturze.

Barbara Grigoruk, Krystyna Ostrowska

Filia Biblioteczna w Kleosinie

Wspomnienia z wakacji w Filii Bibliotecznej w Kleosinie

Lato minęło bezpowrotnie, ale chcielibyśmy podzielić się wspomnieniami z wakacyjnych zajęć, które odbywały się w naszej bibliotece.

Nasza placówka mieści się w budynku szkolnym (ma odrębne wejście), z tej racji dzieci odwiedzają nas bardzo często. Widząc jak chętnie przybiegają do biblioteki, nasz zespół, to jest Barbara Grigoruk i Krystyna Ostrowska, przy akceptacji dyrektora Gminnej Biblioteki Publicznej – Bożeny Cyłko, postanowiłyśmy, aby w czasie wakacji, kiedy szkoła jest nieczynna i „dzieci się nudzą”, zapewnić im możliwość miłego spędzenia wolnego czasu.

Ponieważ biblioteka musi realizować swoje określone zadania, więc zajęcia należało wpleść w normalne jej funkcjonowanie. Odbywały się one się w poniedziałki, wtorki i czwartki w godz. 11.00-13.00. W praktyce większa lub mniejsza grupa dzieci w wieku od 7 do 12 lat przebywała od otwarcia biblioteki aż do jej zamknięcia. Zadania podzielone zostały tak, że kiedy jedna z nas obsługiwała czytelników, druga zajmowała się dziećmi. Należy tu wspomnieć również o prowadzonej kontroli ubytków. Połączenie tych działań było nieco utrudnione, ale udało się zrealizować to



przedsięwzięcie dzięki wsparciu z zewnątrz.

Planując zajęcia wakacyjne chciałyśmy wykorzystać zbiory biblioteki, ale posłużyły one nie tylko do przeczytania lecz tekst był wyjściem do dalszych działań. Na podstawie wierszy i opowiadań dzieci tworzyły rysunki, wykorzystując różne techniki plastyczne. Inną for-

mą zabawy było dopowiadanie przez uczestnika dalszego ciągu przeczytanych historii. Wiersze były podstawą do tworzenia krótkich scenek. Dużą frajdę sprawiały uczestnikom przygotowane przez nas kalambury, zgadywanki, zabawy słowne, gry planszowe i gry komputerowe. Dzieci brały udział w konkursie recytatorskim, zapoznały się ze sztuką orgiami (składania papieru), w wyniku czego powstały zabawne żabki, króliki, kwiatki i inne figury, oglądały filmy animowane. Trzeba było przejrzeć wiele książek i stron internetowych, aby znaleźć pomysły na gry i zabawy, które można byłoby przeprowadzić na niewielkiej powierzchni, jaką dysponujemy w bibliotece. Oprócz tego odbyły się dwie pogadanki z panią policjantką z Komendy Wojewódzkiej Policji w Białymstoku – jedna na temat „Bezpieczne wakacje”, druga – „Cyberprzemoc”. Właśnie ona zachęciła nas do wzięcia udziału w konkursie organizowanym przez Wydział Prewencji Komendy Wojewódzkiej Policji w Białymstoku, wspólnie z Podlaskim Kuratorium Oświaty pod hasłem „Bezpieczny wypoczynek – przepis na lato”. Należało przygotować album zawierający część opisową, zdjęcia z przebiegu akcji letniej, a także prace wykonane przez dzieci. Nasza biblioteka otrzymała wyróżnienie w konkursie na najlepszą placówkę organizującą wypoczynek letni.

Frekwencja w zajęciach była różna. Na początku wakacji, kiedy dzieci jeszcze nie wyjeżdżały, przychodziło ponad dwadzieścioro dzieci, w późniejszych dniach około piętnascioro, a pod koniec wakacji ustaliła się grupa dzieci, które nigdzie nie wyjeżdżały i było ich ok. dziesięcioro. Możemy z satysfakcją powiedzieć, że gdyby nie zajęcia w bibliotece niektórzy mieliby nudne wakacje (tak mówiły dzieci), a tak „coś się działo”.

Minione wakacje były dla nas bardzo pracowite, Okres letni to tzw. „sezon ogórkowy”, natomiast w naszej bibliotece był to okres, kiedy działo się bardzo dużo, o czym wielu mogło się przekonać.

Nasi Sąsiedzi Staroobrzędowcy

Projekt był współfinansowany ze środków Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego. Jego celem było poznanie kultury i tradycji staroobrzędowców oraz kształtowanie postaw i tolerancji wśród młodzieży.

Organizatorem konkursu na najlepszą prezentację multimedialną były Augustowskie Placówki Kultury – Miejska Biblioteka Publiczna w Augustowie. Regulamin konkursu dostarczono w czerwcu 2009 r. do szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych na terenie miasta Augustów i powiatu augustowskiego. Chęć udziału w konkursie zgłosiły gimnazja nr 1, nr 3 i nr 4, I Liceum Ogólnokształcące oraz Zespół Szkół Społecznych z Augustowa, a także Gimnazjum w Białobrzegach i Gimnazjum w Sztabinie. Zgłoszono ogółem 10 prezentacji multimedialnych przygotowanych przez 14. uczniów.

W ramach projektu 21 września zorganizowaliśmy wycieczkę do Gabowych Grądów, wsi zamieszkałej przez staroobrzędowców, w której kulturowane są tradycje tej mniejszości.



Podczas wycieczki młodzież – wraz z opiekunami – miała niepowtarzalną okazję zwiedzenia miejsc bardzo bliskich każdemu członkowi tej społeczności religijnej. Pierwszym punktem wycieczki były odwiedziny moleny i znajdującego się przy niej cmentarza. Następnie wszyscy przeszli do świetlicy, gdzie można było zobaczyć Izbę Pamięci Staroobrzędow-

ców, w której znajdowały się sprzęty gospodarstwa domowego używane przez gospodynie przed laty. Uczestnicy wycieczki i wysłuchali koncertu zespołu „Riabina”. Jest to jedyny zespół folklorystyczny staroobrzędowców w Polsce. Składa się z sześciu kobiet, które wykonują w zbliżonym do nowogrodzko-pskowskiego dialekcie języka rosyjskiego dawne pieśni weselne, ballady, korowody. Zgodnie ze swoją tradycją nie używają instrumentów muzycznych.

Po uczcie duchowej przyszedł czas na ucztę dla ciała. Panie z zespołu „Riabina” przygotowały pyszne dania kuchni regionalnej. Wśród potraw największym wzięciem cieszyły się bliny i pierogi nadziewane marchewką i kapustą.

Impreza bardzo się udała, wszyscy bowiem wyjechali z Gabowych Grądów pełni wrażeń i bogatsi o nową wiedzę.

Kolejnym etapem projektu była ocena prac multimedialnych przez jury w składzie: nastawnik parafii w Gabowych Grądach – Mieczysław Kapłanow, Andrzej Makowski – historyk i Wojciech Batura kustosz Muzeum Ziemi Augustowskiej.

Jury przyznało trzy nagrody główne w postaci encyklopedii multimedialnych: Alicji Borzymowskiej z Gimnazjum nr 3, Piotrowi Denertowi z Zespołu Szkół Społecznych i Dawidowi Jewdokimow z I Liceum Ogólnokształcącego.

Wyróżnienia otrzymali: Przemysław Mróz z Gimnazjum nr 4, Martyna Bernatowicz i Joanna Gładczuk z Gimnazjum w Sztabinie, Marzena Jefimow i Olga Szczesna z I Liceum Ogólnokształcącego oraz Daniel Kossakowski i Mateusz Borysiewicz z Gimnazjum nr 4.

Prezentacje multimedialne zwycięzców można było zobaczyć podczas uroczystego podsumowania konkursu „Nasi Sąsiedzi Staroobrzędowcy” w dniu 16 października. Gościnnie wystąpił również zespół „Riabina”.

Wszyscy uczestnicy konkursu, ich opiekunowie oraz osoby, które pomogły przy realizacji projektu, otrzymali pamiątkowe kubki ze zdjęciem moleny w Gabowych Grądach i dyplomy.

Sponsorami nagród byli: Rada Staroobrzędowców, Stowarzyszenie Staroobrzędowców, Włodzimierz Kudraszew, MPO Białystok.



Zespół „Riabina”

Wiesława Modzelewska

Filia Biblioteczna w Uhowie

„Projektowanie” w Uhowie

Filia Biblioteczna w Uhowie jest jedną z trzech agend Biblioteki Publicznej Miasta i Gminy Łapy. Istnieje od 1963 roku. Z usług biblioteki korzysta ponad 400 czytelników, którzy mają dostęp do książek, prasy, książki mówionej i Internetu. Oprócz podstawowej działalności bibliotecznej, czyli gromadzenia, przechowywania i udostępniania, prowadzimy różne działania, mające na celu zachęcenie mieszkańców do korzystania z usług tej placówki. Celem naszym jest rozbudzenie i zaspokajanie potrzeb czytelniczych i informacyjnych użytkowników. Dążymy, by stać się instytucją nieodzowną społeczności lokalnej, przedmiotem dumy i wspólnej troski mieszkańców i władz lokalnych.

W ostatnich latach, wykorzystując szanse dane bibliotekom przez różne fundacje, piszemy i składamy wnioski o dofinansowanie oraz realizujemy projekty, które zdobyły uznanie komisji.

Podczas ferii zimowych 2008 r. realizowany był projekt „Odłot do gimnazjum” w ramach konkursu „Pożyteczne ferie”, finansowany przez Fundację Wspomagania Wsi. Odbiorcami przedsięwzięcia byli uczniowie klas V i VI Szkoły Podstawowej w Uhowie. Głównym celem było przygotowanie dzieci do poprawnego napisania sprawdzianu na zakończenie szkoły podstawowej. Dzieci chętnie brały udział w zajęciach edukacyjnych i wypoczynkowych. Codziennie otrzymywały drugie śniadanie. Cel projektu – zmobilizowanie dzieci do doskonalenia umiejętności czytania i poprawnego pisania – został osiągnięty. Beneficjenci zobaczyli nowe możliwości wykorzystania zdobytej wiedzy poprzez poszukiwanie różnych dróg rozwiązania danego problemu.

Od stycznia do czerwca 2009 r. w Filii Bibliotecznej w Uhowie piętnastoosobowa grupa młodzieży gimnazjalnej uczestniczyła w realizacji projektu „Walory środowiska naszą szansą”. Uczestnicy mieli możliwość rozwijania zainteresowań, pogłębienia wiedzy nt. dziedzictwa kulturowe-

go i potencjału walorów turystycznych regionu oraz nawiązania nowych kontaktów.

Po prelekcjach historyka, przyrodnika, informatyka i fotografika młodzi ludzie byli teoretycznie przygotowani do podjęcia działań. Odbiliśmy spotkania z twórcami, czyli ludźmi z pasją, których rękodzieło znane jest nie tylko w naszej okolicy. Ciekawe opowieści na temat hobby i sposobów wykonania, różnych przedmiotów zainteresowały młodzież, a zwieńczeniem tych spotkań były wystawy prac. Podziwialiśmy ich estetykę i różnorodność oraz pomysłowość i cierpliwość wykonawców.

Odwiedziliśmy dwa gospodarstwa agroturystyczne w Wólce Waniewskiej: pani Agnieszki Łupińskiej i pani Elżbiety Łupińskiej. Dowiedzieliśmy się, jakich warunków i atrakcji oczekują turyści.

W Surazu zwiedziliśmy dwa muzea: Muzeum Archeologiczne pana Wiktora Litwińczuka i Muzeum Dziedzictwa Kulturowego pana Leszka Ponińskiego. Mimo wietrznej pogody, korzystając ze specjalnie przygotowanego i zadaszonego miejsca na ognisko, na podwórku pana Leszka, mieliśmy wspaniałe ognisko z pysznymi kielbaskami i pieczonymi ziemniakami.

Młodzież przeprowadziła wywiady z trzema mieszkankami Uhowa. Panie opowiedziały o kulturze, zabawach, rozrywkach i pracy w czasach ich młodości. Spisano legendy i wiersze o Uhowie.

Korzystając z materiałów zgromadzonych w bibliotece, opracowano krótki rys historyczny i opisano walory przyrodnicze. W publikacji o Uhowie wykorzystano zdjęcia wykonane przez młodzież oraz wiersze napisane przez starszych mieszkańców naszej miejscowości. Znalazła się tutaj także informacja o współczesnych instytucjach i organizacjach działających w Uhowie. Teksty zawarte w publikacji są źródłem wiedzy o naszej



Działania młodzieży w ramach projektu

nadnarwiańskiej wiosce, a zdjęcia zachęcą wszystkich do odwiedzenia i obejrzenia tych pięknych zakątków.

W czerwcu odbyło się uroczyste zakończenie projektu. Przybyli mieszkańcy Uhowa i zaproszeni goście. Wystąpił zespół śpiewaczy „Uhowianki”. Młodzież przedstawiła prezentację multimedialną dotyczącą realizacji przedsięwzięcia. Wszystkim smakowały regionalne potrawy przygotowane przez Koło Gospodyń Wiejskich w Uhowie. W czasie uroczystości grał zespół akordeonowy. W bibliotece można było obejrzeć wystawę zdjęć wykonanych przez młodzież.

Dyktafon i aparat cyfrowy, zakupione w ramach projektu, pozostały w bibliotece i są wykorzystywane dla potrzeb biblioteki i przez naszych czytelników.

Uczestnictwo biblioteki w działaniach na rzecz lokalnej społeczności zależy od potrzeb użytkowników, a także od aktywności instytucji. Zadaniem biblioteki jest dobra znajomość środowiska i pozyskiwanie informacji na temat potrzeb obecnych i potencjalnych klientów, bo tylko ta wiedza umożliwia pisanie projektów i otrzymywanie dofinansowania.

Warto wykorzystywać dane nam możliwości, pisać wnioski i dzięki nim korzystać z otrzymywanych dotacji, by szerzyć wszystkie możliwe formy kultury. Znajomość potrzeb wyznacza cel, a znajomość celu – motywuje. Aktywne działanie przysporzy nam użytkowników i sponsorów, czego życzę swojej i wszystkim bibliotekom.

Małgorzata Rokicka-Szymańska

Biblioteka Publiczna Powiatu Białostockiego

Warsztaty biblioteczne w Rybołach

Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego wspólnie z bibliotekami publicznymi w Zabłudowie zorganizowały drugie szkolenie warsztatowe nt. „Inspirowanie czytelnictwa dziecięcego”. Organizator przedsięwzięcia po uzyskaniu pozytywnej oceny tego typu spotkania (które miało miejsce w Knyszynie – odsyłam do nr 3 Głosu Bibliotek Województwa Podlaskiego) postanowił przeprowadzić kolejne weekendowe warsztaty w Filii Bibliotecznej w Rybołach (gm. Zabłudów).

W spotkaniu wzięli udział bibliotekarze z powiatu białostockiego oraz zaproszeni przedstawiciele tej grupy zawodowej z powiatów: monieckiego, bielskiego i siemiatyckiego. W doskonaleniu zawodowym uczestniczyło 35 osób w tym również paru sympatycznych panów (którzy wsparli sfeminizowaną grupę, aktywnie uczestnicząc w spotkaniu).

Zgodnie z wieloletnią tradycją szkoleń realizowanych w powiecie białostockim, zaproponowano uczestnikom zwiedzenie Muzeum Kultury Materialnej i Baćkowszczyzny, prowadzone przez Antoninę Troc-Sosnę. Pani kustosz przekazała informacje nt. zgromadzonych ekspozycji świadczących o tym „Jak żyli i pracowali przodkowie tych ziem”. Ten dodatkowy element spotkania rozszerzył wiedzę o regionie.

Po krótkiej lekcji historii realizowano zaplanowane dwa bloki tematyczne w ramach dobrych praktyk przekazanych przez doświadczonych bibliotekarzy.

Spotkanie było prowadzone przez autorkę artykułu i Joannę Trusiuk z Książnicy Podlaskiej.



Pamiętkowe zdjęcie przy muzeum



Działania twórcze

Pierwszy temat warsztatów „Praca z bajką czytelników w wieku przedszkolnym”, zrealizowała Elżbieta Janikowska (nauczyciel-bibliotekarz ze Szkoły Podstawowej nr 19, autorka książek dla dzieci), drugi „Twórcze spotkanie najmłodszych z książką” został przeprowadzony przez Teresę Modzelewską (kierownika GBP w Boćkach).

Wszelkie działania inspirowane były tekstami literackimi uzupełnionymi artystycznymi ilustracjami. Doskonale przemyślany dobór utworów do kolejnych zajęć wywołał wśród uczestników wiele przeżyć artystycznych, a jednocześnie przyczynił się do pobudzenia postaw twórczych, wyzwalając formy ekspresji słownej, plastycznej oraz muzycznej, wzbudzając żywe reakcje – w tym również osób towarzyszących – panów, którzy nie opierali się swobodnej grze wyobraźni i chętnie przenosili się w świat fantazji. Dość duży przedział wiekowy uczestników (od lat 5 do...) nie był przeszkodą do wprowadzenia aktywności ruchowej (gry, tańce). W czasie zajęć stworzono symulowane sytuacje według wcześniej przygotowanych scenariuszy opartych na realnych doświadczeniach zaczerpniętych z życia (odnoszące się do relacji międzyludzkich, komunikacji werbalnych i niewerbalnych).

Aktywne twórcze spotkanie przyniosło wszystkim wiele radości. Odczuwalne było dobre samopoczucie oraz odprężenie. Wiedza powiązana z zabawą przekazana przez praktyków będzie wykorzystana w pracy zawodowej, zapewne również wpłynie na sposób wypełnienia czasu wolnego w zaciszu domowym, a być może pozytywnie zmieni relacje rodzinne. Pozyskaliśmy kolejne doświadczenie niezbędne w kontaktach z użytkownikiem biblioteki.

Na zakończenie spotkania miejsce szkolenia odwiedził duszpasterz z cerkwi św. Kosmy i Damiana z Ryboł ks. Grzegorz Sosna, który zaprosił wszystkich chętnych do odwiedzenia kościoła parafialnego z XIX wieku. Po raz kolejny doznaliśmy wiele duchowych i estetycznych wzruszeń.

Naszego projektu nie mogliśmy zrealizować, gdyby nie wsparcie i pomoc Koleżanek z gminy Zabłudów, którym z całego serca jesteśmy wdzięczni za okazaną pomoc.

Joanna Trusiuk

Dział Instrukcyjno-Metodyczny

Program MKiDN „Infrastruktura Bibliotek” szansą na modernizację bibliotek terenowych

– wyniki naboru wniosków z woj. podlaskiego

Biblioteki w małych miejscowościach potrzebują inwestycji: w księgozbiory, sprzęt informatyczny, Internet, wyposażenie pomieszczeń. Coraz więcej bibliotek przystępuje do zmiany wizerunku swoich lokali. Umożliwia to program dotacyjny MKiDN – „Infrastruktura bibliotek”, który został ogłoszony w maju 2009 r. Regulamin programu stwarzał szansę pozyskania środków finansowych na przedsięwzięcia modernizacyjne dla wszystkich bibliotek publicznych w gminach wiejskich, wiejsko-miejskich i miejskich do 20 tysięcy mieszkańców.

Przyznana dotację biblioteki mogły przeznaczyć m. in. na:

- ocieplenie budynku,
- malowanie budynku,
- stworzenie toalety dla użytkowników,
- modernizację ogrzewania,
- wymianę i uszczelnienie okien,
- modernizację sieci elektrycznej,
- zakup mebli i urządzeń peryferyjnych,
- inne modernizacje umożliwiające dostęp do biblioteki osobom starszym, niepełnosprawnym ruchowo, niewidomym bądź niedowidzącym,
- adaptację przestrzeni na potrzeby rodziców i dzieci np. kąćki zabaw.

Biblioteki przystępujące do programu „Infrastruktura bibliotek” zobowiązane były do złożenia aplikacji poprzez system Elektronicznego Biura Obsługi Interesanta (EBOI).

Wnioski do MKiDN złożyło 20 bibliotek z województwa podlaskiego. Wsparcie finansowe na poprawę infrastruktury architektonicznej uzyskały 4 placówki z naszego terenu. 9 wniosków rozpatrzono negatywnie, a 7 wniosków nie podlegało ocenie merytorycznej, ponieważ posiadały błędy formalne.

Poniżej prezentujemy biblioteki, którym udało się otrzymać dotację:

Biblioteka Publiczna w Mońkach przygotowała wniosek pn. „Remont pomieszczeń i zakup wyposażenia do Biblioteki Publicznej w Mońkach i do Filii w Boguszewie”, który uzyskał dotację w wysokości 45000 zł.

Zadanie obejmuje wymianę podłóg, wyrównanie i pomalowanie ścian, zakup biurek pod komputery, mebli bibliotecznych i urządzeń peryferyjnych do biblioteki głównej oraz mebli i wykładziny do filii. W Boguszewie planuje się stworzyć kącik dla najmłodszych czytelników, w Mońkach zaś zwiększyć liczbę stanowisk komputerowych i rozszerzyć profil usług o drukowanie i skanowanie.

Biblioteka Samorządowa w Radziłowie uzyskała środki finansowe w kwocie 60 000 zł na podniesienie standardu bibliotek w gminie. Dotacja została przeznaczona na: termomodernizację z obróbkami blacharskimi, wykonanie podjazdu dla niepełnosprawnych, wymianę instalacji elektrycznej, modernizację sanitariów, zakup mebli (stół, krzesła, zestaw biurek pod sprzęt komputerowy)

Gminna Biblioteka Publiczna w Kolnie z siedzibą w Czerwonem na modernizację budynku i zakup wyposażenia dla Gminnej Biblioteki Publicznej wraz z trzema filiami w Borkowie, Lachowie i Zabieliu otrzymała dofinansowanie 43 100 zł.

Gminna Biblioteka Publiczna w Michałowie uzyskała fundusze na remont placówki i zakup wyposażenia na wartość 42 000 zł.

Gratulujemy bibliotekom, które pozyskały środki finansowe. Mamy nadzieję, że w przyszłych latach przedsięwzięcia mające na celu modernizację i rozbudowę budynków bibliotecznych będą kontynuowane dzięki realizacji wieloletniego programu „Biblioteka +” przygotowanego przez Instytut Książki.

Teresa Zajk

Gminna Biblioteka Publiczna w Kolnie z/s w Czerwonem

Program „Infrastruktura bibliotek” zakończony

W listopadzie 2009 r. zakończyły się prace remontowe w GBP w Czerwonem oraz Filii Bibliotecznej w Borkowie dzięki dotacji otrzymanej z Programu MKiDN „Infrastruktura Bibliotek”.

Na ten cel biblioteka pozyskała 43.100 zł. Wkład własny wyniósł 13.060 zł. Projekt był realizowany pod nazwą „Modernizacja budynku i zakup wyposażenia dla GBP w Kolnie z/s w Czerwonem wraz z trzema filiami w Borkowie, Lachowie i Zabieliu”. W ramach tych działań w budynku biblioteki głównej wykonano remont wewnątrz, polegający na renowacji ścian, wymianie podłóg, stolarki drzwiowej i okiennej oraz wyremontowano sanitariaty.

Ponadto dzięki przychylności wójta – pana Tadeusza Klama zmieniło się otoczenie na zewnątrz biblioteki. Zamontowano nową bramę wjazdową, a pracownicy zatrudnieni przy Urzędzie Gminy w Referacie Gospodarki Komunalnej wyłożyli chodnik i schody kostką.

W bibliotece w Borkowie wymieniono okna, podłogę, odświeżono ściany, wykonano remont i adaptację schodów oraz podjazd dla niepełnosprawnych. Do wszystkich czterech bibliotek – w ramach tego programu – zakupiono nowoczesny sprzęt: aparat cyfrowy, kamerę, 12 monitorów oraz urządzenia wielofunkcyjne.

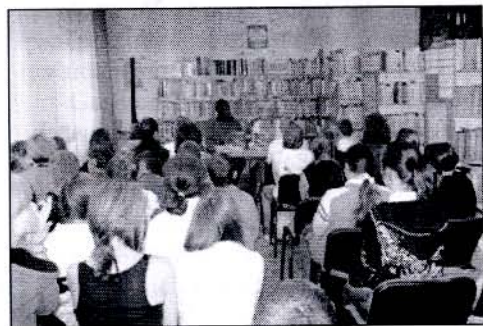
Dzięki tym zmianom biblioteki zyskały na wyglądzie, stały się estetyczne, bardziej nowoczesne i funkcjonalne, a czytelnicy chętniej spędzają tu swój wolny czas.

Spotkania autorskie w bibliotekach powiatu białostockiego

Jednym z najważniejszych zadań każdej biblioteki jest kształtowanie kultury czytelniczej, rozwijanie zainteresowań użytkowników i szerzenie w społeczeństwie nawyku sięgania po książki. W czasach, gdy spada zainteresowanie książką tradycyjną i odnotowuje się zmniejszenie się intensywności czytania (co potwierdzają nie tylko statystyki), wszelkie formy jej popularyzacji nabierają szczególnego znaczenia i niejednokrotnie są jedyną metodą podniesienia wskaźników czytelności.

Biblioteki powiatu białostockiego od wielu lat cyklicznie zapraszają do swych placówek często przy współpracy z autorką artykułu nietuzinkowe osoby związane z książką. Dużą atrakcją dla społeczeństwa lokalnego są spotkania z: autorami, redaktorami, ilustratorami, wydawcami, wykładowcami... Dla większości odbiorców (zarówno młodych, jak i starszych) te kontakty są prawdziwą ucztą duchową. Są bezpłatne, otwarte i uczestniczyć w nich mogą wszyscy chętni. Przygotowanie takiego spotkania jest czasochłonne, a także z przykrością muszę stwierdzić, dla niektórych trud-

ne do wykonania (ze względu na brak zgody na finansowanie ze strony władarzy). Nie ukrywam, że kilka zapraszanych osób wykonało tę pracę bez honorarium, parokrotnie mogliśmy liczyć na wsparcie sponsorów, a także na środki z realizowanego projektu – Dyskusyjne Kluby Książki (w tym wypadku z dofinansowania mogli jedynie skorzystać



Spotkanie wielopokoleniowe w MBP Choroszczy z Roksana Jędrzejewską-Wróbel

realizatorzy w/w przedsięwzięcia), za co nasza wdzięczność nie zna granic.

Z dużym wyprzedzeniem czasowym ustalane są terminy oraz logistyczny plan związany z wizytą danej osoby. Spotkania organizowane są najczęściej podczas roku szkolnego, największe zainteresowanie tematem odnotowuje się w maju – czerwcu. Tematyczne oferty skierowane do mieszkańców na przestrzeni lat są bardzo urozmaicone. Biblioteki samorządowe odwiedziło wiele wybitnych osób z Polski i zagranicy. Na przestrzeni ośmiu lat (tj. od 2002 do grudnia 2009 roku), żywy kontakt mieliśmy z 36. znakomitościami. Wiele osób kilkakrotnie gościliśmy w powiecie białostockim m.in. dr Małgorzatę Iwanowicz, dr Zofię Olek-Redlarską, prof. Franciszka Kobryńczuka, prof. Joannę Papuzińską, Martę Fox, Ewę Chotomską, Grzegorza Kasdepkę, Roberta Panka, Jana Sienkiewicza. Średnio w skali roku w każdej gminie w bibliotekach publicznych przeprowadzono trzy spotkania. Liderami tego typu działań są gminy: Zabłudów, Łapy, Tykocin, Choroszcz, Juchnowiec, Poświętne, Suraz.

Warunkiem powodzenia takich imprez był wybór gościa, którego zapraszano do powiatu na 2-3 dni, wówczas spotkania odbyły się w kilku placówkach. Propozycję spotkań skierowaną do bibliotek akceptowano bądź nie, w zależności od możliwości instytucji.

Z chwilą przyjęcia oferty ze strony bibliotek, notki o danej osobie przesyłano do placówek zamawiających za pośrednictwem poczty elektronicznej lub tradycyjnej. Każde spotkanie posiadało inny charakter (w zależności od zamierzeń osób goszczących). Zaproszone osoby opowiadały o sobie i swej twórczości, podkreślały „wysilek”, który towarzyszy tworzeniu. Niekiedy elementem wzbogacającym była prezentacja multimedialna uzupełniająca daną tematykę. Inni natomiast opisywali etapy powstania książki: od tekstu literackiego po formę, jaką otrzymuje czytelnik. Niektórzy odbiorcy mogli wziąć udział w warsztatach: literackich, plastycznych, komunikacji interpersonalnej, konkursach, zgaduj – zgadulach. Często „owocami” tego rodzaju spotkań są prace, które pozostają w placówce, większość z nich jest ekspozowana w bibliotekach.



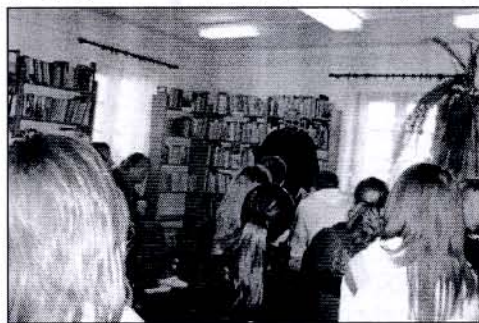
„Egzotyczne” spotkanie w MBP w Wasilkowie z Dorotą Katende i jej mężem Justinem

Uczestnicy imprez bibliotecznych niejednokrotnie zachęcani zostali do pisania, przelewania swych myśli na papier, choć niektórym nowe formy wypowiedzi w postaci skrótów sms-owych i e-maili są bliższe. Z licznych wypowiedzi uczestników, którzy rozbudzili swą wyobraźnię i stworzyli własną publikację (niektóre z nich trafiły do zbiorów Książnicy Podlaskiej) wynika, że wypowiedzi odebrano jako interesujące dla odbiorców.

W trakcie imprezy bardzo ważnym i ekscytującym przeżyciem jest prezentacja utworów dokonana przez autora, a sposób interpretacji oraz osobowość czytającego niejednokrotnie powoduje wzruszenie odbiorców.

Na spotkanie – oprócz stałych elementów, składają się wydarzenia zaskakujące, spontaniczne, czego przykładem są pytania zadawane przez słuchaczy. Niektóre z nich są dość odważne, zwłaszcza te dotyczące spraw osobistych i finansowych; szczególnie dociekliwi są najmłodszy. Najczęściej zaproszeni odpowiadają ze swadą i poczuciem humoru, wprowadzając śmieszne ciekawostki często uzupełniane rekwizytami, starają się uzupełnić wiedzę i zadowolić słuchacza.

Ostatni punkt imprezy to uzyskanie autografów wpisanych do książek zakupionych podczas spotkania, wcześniej pozyskanych przez organizatorów bądź ze zbiorów domowej biblioteczki. Otrzymane dedykacje do książki oraz bezpośredni kontakt z autorem wywołuje niezwykle emocje i pozostaje na długo w pamięci czego sama niejednokrotnie doświadczałam. Ten typ więzi wprowadza większą swobodę, nie tworzy dystansu do twórcy. Ponadto przedstawiciele poszczególnych instytucji biorących udział w imprezie dążą do uzyskania wpisów do kronik, ksiąg odwiedzin, co w przyszłości stanowi źródło informacyjne o realizowanych wydarzeniach w poszczególnych placówkach. Temu działaniu towarzyszy również propaganda wizualna (zaproszenia, plakaty, ulotki, programy kulturalne...),



**Spotkanie z Leszkiem Mazanem
w Tykocinie**

która bezpośrednio oddziałuje na zmysł wzroku (za pomocą którego człowiek odbiera 90 % wrażeń z zewnątrz) oraz reklama bezpośrednia, tzw. „szeptana”. Dodatkowym elementem wielu spotkań jest archiwizacja za pośrednictwem fotografii wykonywanych przez rejestrujących przebieg wydarzeń. Autorka artykułu wysyła również drogą elektroniczną

zdjęcia zaproszonym gościom. Po każdym wydarzeniu biblioteki starają się zamieszczać informacje na stronach internetowych oraz w periodykach lokalnych. Kolejnym elementem (na zakończenie imprezy) przyjętym w placówkach powiatu białostockiego jest ofiarowanie przybyłej osobie – souveniru np. folderu, przewodnika, mapy, co w przyszłości daje możliwość powrotu do wspomnień, bądź do miejsc.

Każde spotkanie, jak wspominałam wcześniej, pozostawia ślad u zleceniodawców, jak również wykonawców przedsięwzięcia. Dzięki tym działaniom zawiązały się również relacje partnerskie między bibliotekarzami i zaproszonymi twórcami. Zaprzyjaźniona autorka książek edukacyjnych dr Małgorzata Iwanowicz – „poetka serca, wieczna marzycielka, z radością dziecka i kolorową duszą...” w liście otwartym do bibliotekarki i wóldarzy pisze: „Każde z tych spotkań dało niezapomniane przeżycia, pozostawiło trwałe ślady w moim sercu i mej pamięci; nie sposób wyrazić ich słowami, nawet tymi magicznymi”. Takie wspomnienia bardzo cieszą organizatorów.

Szkoda, że nie wszyscy doceniają ogromny wkład pracy bibliotekarzy w ten rodzaj działań. Niejednokrotnie byłam świadkiem „okiennych i drzwiowych podglądaczy”, którzy wyrywkowo obserwowali przebieg imprezy i pomysłowość bibliotekarzy, nieco później ją krytykując. Ci oporni wobec działań bibliotecznych również nie wyrażają chęci uczestnictwa w tych formach pracy biblioteki. Już nie wspomnę o pomysłowości i oszczędności niektórych samorządowców, którzy podpowiadają wprowadzenie odpłatności za udział, wówczas koszt imprezy pokryty byłby przez uczestników lub sugerują wprowadzanie listy uczestników spotkania. Wówczas jest możliwość przesłania zainteresowanym na adres domowy zaproszenia z prośbą o uiszczenie opłaty. Zapewne takich rad udzielają osoby, które unikają tego rodzaju uczestnictwa w kulturze. Mam nadzieję, że to rozwiązanie nie zostanie wprowadzone w życie.

Niejednokrotnie, jako inicjatorzy, zadawaliśmy sobie pytanie, czy warto czas i energię angażować w przygotowanie tego typu imprez, wielokrotnie niedocenianych. Wątpliwości szybko rozwiała czytelniczka gminy Poświętne, która stwierdziła podczas odwiedzin w placówce „biblioteka nasza jest wspaniałym miejscem, z przyjemnością ją odwiedzam. Dzięki paniom tu pracującym mogę uczestniczyć w niecodziennych wydarzeniach kulturalnych”. Pozytywna ocena działalności „skarbnic wiedzy” zachęca organizatorów do kolejnych przedsięwzięć realizowanych na rzecz społeczeństwa lokalnego. Bezpośredni kontakt z twórcami dowodzi, że z grona uczestników może choć parę osób uwrażliwimy na piękno prozy i poezji, nauczymy nieco innego spojrzenia na literaturę niż to, do któ-

rego przyzwyczajono czytelników w trakcie edukacji szkolnej, zachęcimy ich do czytania i odwiedzania bibliotek oraz dostarczymy interesujących przeżyć.

Izabela Szymańska

Dział Instrukcyjno-Metodyczny

Działalność DKK w województwie podlaskim Statystyka za 2009 r.

łącna liczba klubów	27	
w tym:	dla dorosłych: 16	dla dzieci i młodzieży: 11
łącna liczba spotkań wszystkich klubów	205	
liczba członków stałych klubu	3-20	
liczba omówionych książek	206	
czy w Państwo sugerują przy zakupie książek? (życzenia klubowiczów, listy bestsellerów, recenzje, nagrody etc.)	Zakupując komplety nowych książek bierzemy pod uwagę: 1. życzenia i sugestie klubowiczów, 2. propozycje Instytutu Książki.	
najchętniej omawiane książki	<ol style="list-style-type: none"> 1. Małgorzata Kalicińska, „Dom nad rozlewiskiem” 2. Anna Onichimowska, „Dziesięć stron świata” 3. Grzegorz Kasdepke, „Wielka księga detektywa Pozytywki” 4. Carlos Ruiz Zafon, „Gra anioła” 5. Cormac McCarthy, „To nie jest kraj dla starych ludzi” 6. T. Hughes, „Pogromca znów i inne...” 7. Aravind Adiga, „Biały tygrys” 8. Wojciech Tochman, „Wściekły pies” 9. Henning Mankell, „Człowiek, który się uśmiechał” 10. Haruki Murakami, „Po zmierzchu” 	
autorzy najchętniej czytani	Katarzyna Grochola, Małgorzata Kalicińska, Marta Fox, Grzegorz Kasdepke, Stephenie Meyer, Stieg Larson, Carlos Ruiz Zafon, Janusz Wiśniewski, Anna Onichimowska, Henning Mankell, Nicholas Sparks	
nowe nazwiska wśród autorów	Stephenie Meyer, Dorota Katende, Kenzaburo Oe, Haruki Murakami, Henning Mankell, Stieg Larson, Arvind Adiga, Herta Muller	

spotkania autorskie	W minionym roku odbyły się 43 spotkania z następującymi autorami: Manuła Kalicka, Małgorzata Iwanowicz, Krzysztof Petek, Maria Jankowska, Roksana Jędrzejewska-Wróbel, Marta Fox, Ewa Chotomska, Barbara Ciwoniuk, Leszek Mazan, Dorota Katende, Grzegorz Kasdepke, Joanna Olech, Elżbieta Michalska, Tomasz Samojlik
inicjatywy podejmowane w ramach DKK (spotkania dla moderatorów, wykłady o literaturze, inne)	1. Przeprowadzono dwa szkolenia dla moderatorów DKK, na których zrealizowano następujące zagadnienia: - „Najważniejsze polskie nagrody literackie i ich laureaci”, - „Alternatywne materiały czytelnicze w służbie osób niepełnosprawnych czytelniczo”. - „Wiesław Kazanecki i inni twórcy literatury związani z regionem Podlasia”. - „Współczesny reportaż polski”. - „Działalność DKK w woj. podlaskim w I półroczu 2009 r.”. 2. Zorganizowano warsztaty dla moderatorów DKK na temat „Twórcze spotkania z książką – inspirowanie czytelnictwa najmłodszych”. 3. Promowanie spotkań autorskich w lokalnej prasie i Radio Białystok. 4. Informacje o działalności DKK były zamieszczane w 2009 r. w „Głosie Bibliotek Publicznych Województwa Podlaskiego” oraz „Bibliotekarzu Podlaskim”.

Tabelę opracowano na potrzeby Instytutu Książki, według otrzymanych wytycznych i wzoru.

Barbara Kuprel

Biblioteka Publiczna w Mońkach

Nowy Pan Samochodzik

spotkania autorskie z Arkadiuszem Niemirskim

W dniu 3 listopada 2009 r. Oddział dla Dzieci i Młodzieży Biblioteki Publicznej w Mońkach zaprosił uczniów monieckich szkół podstawowych oraz gimnazjalistów na dwa (dwugodzinne) spotkania autorskie z Arkadiuszem Niemirskim – zootechnikiem, satyrykiem, który „bywa” dziennikarzem oraz autorem książek dla dzieci, młodzieży i dorosłych.

Arkadiusz Niemirski (1962) w latach osiemdziesiątych ubiegłego stulecia pisał teksty satyryczne i prezentował je w audycjach rozrywkowych Programu III Polskiego Radia. Poza tym występował na estradzie m.in. w „Kabarecie i...”, współtworzonym wraz z Dariuszem Olakiem. Po 1989 roku zajął się pracą naukową, którą zakończył rezygnacją z doktoratu w dziedzinie ekologii. W 2000 roku zadebiutował powieścią *Pan „Samochodzik i skarby wikingów”*. Później napisał 17 książek będących kontynuacją popularnej serii powieści o Panu Samochodziku (Zbigniewa Nienackiego). Jak sam twierdzi podjął się tego zadania dlatego, że postać Pana Samochodzika, pełnego dobrych chęci, patriotycznych uczuć i zamiłowania do dzieł sztuki, była zawsze bliska jego sercu i naturze.

Obecnie Arkadiusz Niemirski zajmuje się wyłącznie „oryginalną” twórczością literacką, w tym twórczością dla młodzieży, dla której napisał takie powieści jak: *„Bożek templariuszy”*, *„Pojedynek detektywów”*, *„Testament*



bibliofila”, „*Tajemnica Fabritiusa*”. Książki wydaje pod pseudonimem artystycznym i nie ujawnia swego prawdziwego nazwiska.

Wyobraźnia autora połączona z jego wiedzą i fascynacją między innymi: historią, zabytkami, dziełami sztuki, ekologią i żeglarstwem sprawiła, że w jego książkach, panuje nastrój wielkiej przygody, tajemnicy i fascynacji. Akcja książek toczy się w znanych i mniej znanych zakątkach Polski. Każde z tych miejsc jest wyjątkowe i warto je poznać. Czytelnik, obok ciekawie i niebanalnie podanej wiedzy, w książkach Arkadiusza Niemirskiego znajdzie również wiele scenek mrozących krew w żyłach i zagadek (trudnych do rozwiązania).

Podczas spotkań Autor, posiłkując się pomysłowo zbudowaną prezentacją multimedialną (z muzyką oraz statycznymi i ruchomymi obrazami), wspominał swoje dorastanie, opowiadał o swoich pasjach i inspiracjach, dokonał przeglądu książek własnego autorstwa, mówił też o swoich planach wydawniczych. Poza tym zaprezentował sylwetki znanych detektywów (literackich i filmowych) oraz najśłynniejszych autorów powieści detektywistycznych. Wystąpienie urozmaicał scenkami kabaretowymi oraz dowcipami, którymi rozbawił naszych czytelników do łez. Przemyczał też małe dawki wiedzy m.in. o: muzyce, inkunabułach, starych drukach, ekologii, szkodliwości spędzania długiego czasu przed telewizorem oraz o skutkach nieczytania książek. Okraszając swoje wypowiedzi żartami (często z elementami autoironii) uczył młodzież trudnej sztuki śmiania się z samego siebie. Potrafił nawiązać z nią doskonały kontakt i zachęcić do aktywnego udziału w spotkaniach, które były niezwykle ciekawe i wyjątkowe. Każde z nich z pewnością na długo pozostanie w pamięć czytelników z ogromnym zainteresowaniem słuchających naszego Gościa i obserwujących jego wystąpienie, do którego Autor przygotował się bardzo profesjonalnie.



Pozostaje żywić nadzieję, iż uczestnicy spotkań wezmą głęboko do serca słowa Arkadiusza Niemirskiego mówiące o tym, że trzeba i warto czytać. Sygnały docierające od czytelników świadczą o tym, że wielu z nich stanie się sympatykami jego twórczości.

W mojej ocenie spotkania autorskie, to doskonała forma

promocji czytelnictwa, zaś spotkania autorskie z Arkadiuszem Niemirskim są dodatkowo ciekawą i atrakcyjną formą inspiracji młodych umysłów.

Więcej informacji na temat Arkadiusza Niemirskiego i jego twórczości prezentuje strona umieszczona w przestrzeni wirtualnej pod adresem: www.niemirski.com/.

Izabela Szymańska

Dział Instrukcyjno-Metodyczny

Spotkania autorskie z Grzegorzem Kasdepke

Po raz kolejny odbyły się spotkania autorskie zorganizowane w ramach Dyskusyjnych Klubów Książki. Z młodymi czytelnikami spotkał się Grzegorz Kasdepke pisarz dla dzieci i młodzieży, autor scenariuszy do seriali i programów telewizyjnych, dziennikarz.

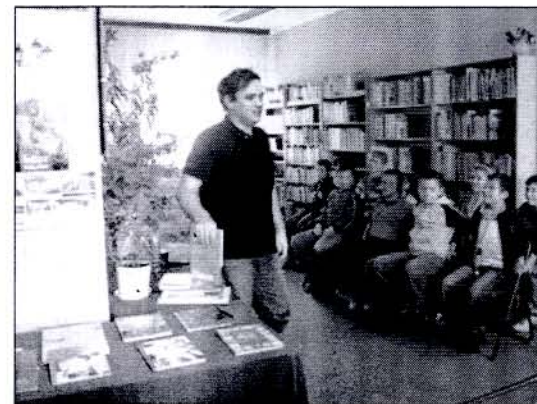
Urodził się w Białymstoku. Obecnie mieszka w Warszawie. Po studiach na Wydziale Dziennikarstwa i Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego zadebiutował jako autor dla dzieci w „Świerszczuku”. Wydał wiele książek dla młodszych i starszych czytelników, m.in.: *Kacperiada. Opowiadania dla lobuzów i nie tylko*, *Kuba i Buba*, *Bon czy ton*, *Savoir vivre dla dzieci*, *Co to znaczy...*, *Niesforny alfabet*, *Mam prawo*, *Do trzech odlicz!*, *Tylko bez całowania! Czyli jak sobie radzić z niektórymi emocjami*, *Przygody detektywa Pozytywki* i wiele innych. Jest laureatem wielu nagród, m.in.: Książka Roku 2001 (*Kacperiada...*), Literacka Nagroda im. Kornela Makuszyńskiego (2002), Nagroda Edukacji XXI w 2004 (*Bon czy ton*).



Autor w Zespole Szkół w Dubiczach Cerkiewnych. Młodzi czytelnicy w oczekiwaniu na autograf.

Spotkania zorganizowano 15-16 października 2009 r. w sześciu bibliotekach terenowych. Pierwszego dnia autor odwiedził biblioteki w Zabłudowie, Dubiczach Cerkiewnych i Hajnówce. Natomiast drugiego w Dobrzyniewie Dużym, Czarnej Białostockiej i Supraślu. Przebiegły

one w bardzo przyjemnej atmosferze pełnej radości i zabawy. Pisarz zaprezentował czytelnikom kilka ze swoich książek. Opowiadał o inspiracjach i nowych pomysłach. Młodzi goście z wielką uwagą wsłuchiwali się w słowa autora książek, które są im bardzo dobrze znane i chętnie czytane. Pisarz niezwykle umiejętnie



W Miejskiej Bibliotece w Hajnówce.

wciągał w zabawy i rozmowę młodszych i starszych. Nawiązał z nimi rewelacyjny kontakt i zaprezentował wspaniałą warsztat pracy z dziećmi. Następnie przyszedł czas na „konferencję prasową”, podczas której pojawiło się mnóstwo pytań. Pisarz z cierpliwością i humorem odpowiadał na wszystkie zadawane pytania. Najczęściej pytano o ulubione książki, inspiracje, czas powstawania książki, pierwszą książkę oraz o dzień pracy pisarza. Padały też pytania o życie osobiste dotyczące wieku, rodziny, upodobań kulinarnych, a nawet o markę samochodu. Wszystkie pytania znalazły swoje odpowiedzi.

Na zakończenie każdego spotkania młodzi czytelnicy mogli otrzymać autograf. Pisarz niestrudzenie składał podpisy wszystkim chętnym tworzącym długie kolejki. Można też było nabyć książki. Były oczywiście podziękowania, prezenty i zaproszenia na kolejne spotkania. Autor pożegnany z nieskrywanym żalem i nadzieją na jak najszybsze ponowne odwiedziny powrócił do Warszawy i pracy nad kolejną książką.



Spotkanie w Samorządowym Przedszkolu w Supraślu.

Ewa Ziniewicz-Siergiejko

Dział Instrukcyjno-Metodyczny

Powitanie z Afryką

– spotkania z Dorotą Katende

Kiedy na początku lat dziewięćdziesiątych, pani Dorota przeczytała kupioną w antykwariacie na gdańskiej starówce książkę autorstwa Karen Blixen pt. „Pożegnanie z Afryką”, wiedziała, że zainteresowanie Czarnym Lądem to nie chwilowa fascynacja.

W swojej książce „Dom na Zanzibarze” opisuje, w jaki sposób udało się zrealizować marzenia.

Afryka stała się dla niej „sposobem na życie”. Prowadzi firmę Safari Travel organizującą wyprawy na ten kontynent. Wybudowała dom na wyspie Zanzibar należącej do Tanzanii. Ma męża Justina Haroub – Afrykańczyka, który jest zawodowym nurkiem i dzieli jej pasję. Czuje się szczęśliwa i spełniona.

Swoją „drogę do Afryki” opisała w książce „Dom na Zanzibarze”.

Krakowskie Wydawnictwo Otwarte, które ją wydało, zaproponowało, by przy okazji promocji w białostockiej Księgarni „Rolniczej” odbyły się również spotkania z czytelnikami w bibliotekach publicznych na terenie województwa podlaskiego.

Plany te udało się zrealizować w początkach października 2009 r. Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku zaprosiła Dorotę Katende do kilku bibliotek spośród placówek prowadzących Dyskusyjne Kluby Książki. Autorce towarzyszył mąż – Justin.

Spotkania odbyły się w dn. 1 i 2 października 2009 w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Wasilkowie, filiach Książnicy Podlaskiej oraz Bibliotece Publicznej Gminy Śniadowo i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Łomży.

Frekwencja na spotkaniach dopisała. Zainteresowanych książką i jej autorką było wielu. Największą frekwencję odnotowano w Łomży, gdzie z trudem zmieściło się aż 130 osób.

- Czy warto dążyć do spełnienia swoich marzeń?
- Jakie niebezpieczne przygody przeżyła Pani podczas swoich wypraw?
- Która z afrykańskich potraw jest najsmaczniejsza?

To tylko kilka pytań na które odpowiadała autorka. Opowiadała o poznawaniu „Czarnego Lądu”, także od tej strony, której nie widzi przeciętny turysta. Nie każdy przecież ma okazję, by budować prawdziwy masajski dom, mieszkać w afrykańskiej wiosce czy podglądać lwice podczas polowania na antylopy. Nie kryła też, że Zanzibar – wyspa należąca do Tanzanii – ma swoje mroczne tajemnice, jak czarna magia i praktyki miejscowych szamanów. Ogromnym wyzwaniem była dla niej budowa własnego domu na tej „rajskiej” wyspie. Ma teraz w Afryce swoje miejsce.

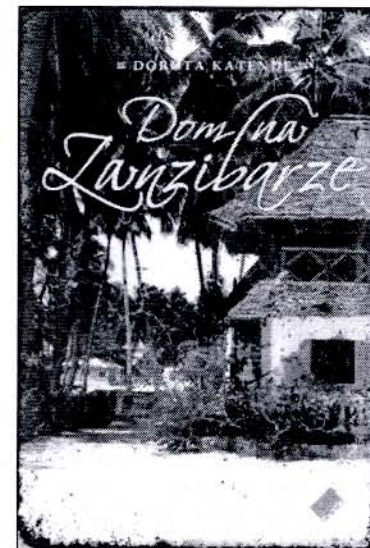
Na spotkaniach obecny był mąż autorki, który również odpowiadał na pytania uczestników. Uczniowie mogli nie tylko wiele się dowiedzieć, ale także sprawdzić swoją znajomość języka angielskiego, gdyż Justin, choć sporo rozumie po polsku, nie zna go na tyle dobrze, by swobodnie się porozumiewać. Młodzież interesowała się głównie podwodnym światem u wybrzeży Zanzibaru, który doskonale poznał jako zawodowy nurek i organizator podwodnych wypraw.

Dodatkową atrakcją spotkania był pokaz gry na afrykańskim bębnie połączony ze śpiewem – w wykonaniu Justina.

Nasi goście – bezpośredni i sympatyczni – nie tylko zainteresowali uczestników przyrodą i problemami Afryki, ale też przekonywali, że warto dążyć do spełnienia marzeń.

Dorota Katende pisze w swojej książce:

„Celem mojej drogi, moim domem, okazała się egzotyczna wyspa – Zanzibar. Chodząc bosą nad brzegiem oceanu, przepasana tylko kangą, czuję spokój i nieskrepowaną wolność. Mieszkam w domu z rafy i liści palmy. Wiem, jak smakuje prawdziwa miłość. Jestem szczęśliwa”.



Monika Łuczaj

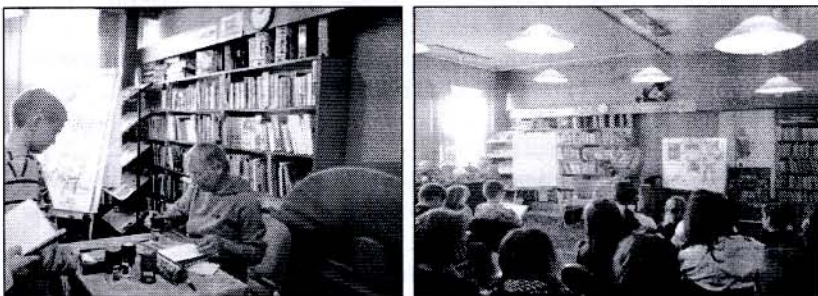
Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy w Łapach

Miziołki w Łapach

– spotkanie autorskie z Joanną Olech

3 listopada 2009 r. w Bibliotece Publicznej Miasta i Gminy Łapy odbyło się spotkanie autorskie z Joanną Olech, pisarką, grafiką i dziennikarką. Wzięło w nim udział 47. uczniów z dwóch zaprzyjaźnionych szkół: Szkoły Podstawowej nr 1 i nr 2 w Łapach.

Joanna Olech ukończyła Akademię Sztuk Pięknych na wydziale grafiki. Opowiadała m.in. o tym, jak zostać pisarką, prezentowała napisane i zilustrowane przez siebie książki, czytała fragmenty „Dynastii Miziołków” oraz rysowała postaci z uwielbianej przez dzieci książki. Zapropnowała też zabawę, w czasie której młodzi łapscy czytelnicy wykazali się doskonałą znajomością treści „Miziołków”. Na wszystkie pytania odpowiadali bezbłędnie i poprawnie. Uzupełniali brakujące elementy ilustracji, za co nagradzani byli cukierkami. Publiczność wybrała trzech najbardziej podobnych do Miziołka chłopców, którzy otrzymali od autorki cukierki. Nasi młodzi goście wymyślali historyjki o smokach. Mieli okazję podziwiać wizerunki smoków rysowane na „żywo” przez Panią Joannę.



Joanna Olech na spotkaniu

Pisarka przypominała, że aby napisać książkę nie trzeba ukończyć żadnej specjalistycznej szkoły; pisarzem może zostać każdy, niezależnie od kwalifikacji i wykonywanego zawodu. Zachęcała do twórczych prób i udziału w konkursach literackich. Autorka otrzymała od dzieci własnoręcznie wykonaną książkę z miziołkowymi ilustracjami oraz obraz przedstawiający pejzaż Podlasia, co sprawiło jej szczególną radość. Miłą pamiątką dla uczestników spotkania były dedykacje i autografy w książkach, pamiętnikach i na specjalnie przygotowanych kartkach z miziołkową pieczęcią.

Niezwykły urok, spontaniczność Joanny Olech i jej doskonały kontakt z dziećmi sprawiły, że było to spotkanie niezwykle fascynujące i zapewne twórcze dla wielu uczestników.

Dorota Mokrzeska

Miejska Biblioteka Publiczna w Wysokiem Mazowieckiem

„W poszukiwaniu...”

23 września 2009 roku w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Wysokiem Mazowieckiem odbyła się promocja książki „W poszukiwaniu...” wydanej przez Miejski Ośrodek Kultury. Publikacja zawiera dokonania twórców lokalnych w zakresie poezji, malarstwa, rzeźby, haftu i plastyki. Wydanie w/w tomiku zakończyło realizację projektu „Poetycka przystań – warsztaty poetyckie” współfinansowanego przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. W spotkaniu udział wzięły władze miasta, dyrektorzy szkół, bibliotekarze bibliotek szkolnych, wydawcy publikacji oraz 23 autorów. Książka zawiera prace następujących osób: Teresy Bazyluk, Stanisława Borzuchowskiego, Bogusława Doroszkiewicza, Janiny Falgowskiej, Emilli Godlewskiej, Zenona Gorzkowskiego, Małgorzaty Kamińskiej-Pliszka, Danuty Krasuckiej, Zofii Kuczewskiej, Marioli Kućmierowskiej, Anny Mieczkowskiej, Krystyny Nadolnej, Zofii Ptaszyńskiej, Haliny Roszkowskiej, Barbary Sapińskiej, Ireny Sienkowskiej, Ewy Sokółowskiej, Beaty Szabrackiej, Marii Śmigielskiej, Aliny Walczak, Anny Werpachowskiej, Grażyny Wnorowskiej, Aliny Zubrzyckiej.

Za włożoną pracę i wkład w powstanie tomiku wyrazi uznania autorom, prac oraz współtwórcom przekazał Burmistrz Miasta Jarosław Siekierko. W podziękę, zarówno artyści jak i zaproszeni goście, otrzymali pierwsze egzemplarze wspólnych dzieł. Wyjątkowy charakter spotkania utrwalony został na wspólnych pamiątkowych zdjęciach.

Publikacja „W poszukiwaniu...” jest niepowtarzalną okazją do zapoznania się z twórczością autorów tomiku, pochodzących z Wysokiego Mazowieckiego i okolic.

Książka prezentowana jest w Miejskiej Bibliotece Publicznej i bibliotekach szkolnych w Wysokiem Mazowieckiem, oraz w Gminnych Bibliotekach Publicznych powiatu wysokomazowieckiego.

Dorota Mokrzeska

Miejska Biblioteka Publiczna w Wysokiem Mazowieckiem

Z Tadekiem Niejadkiem o żywieniu i książce

O tym, że warzywa są niezbędnym dodatkiem do naszych codziennych potraw dowiedziała się publiczność sali kinowej oglądając 30 listopada przedstawienie teatralne pt. „Tadek Niejadek”. Do Miejskiego Ośrodka Kultury zaproszone zostały zarówno dzieci w wieku przedszkolnym, (z zerówek z Wysokiego Mazowieckiego, w tym: Przedszkola nr 1, Przedszkola nr 2, klasy „0” działającej przy Szkole Podstawowej nr 1, przedszkola gminnego mieszczącego się w budynku Gimnazjum), jak i uczestnicy warsztatów terapii zajęciowej ze Stowarzyszenia NATURA. Przed młodą i wymagającą publicznością wystąpili aktorzy z białostockiego Teatru Narwał.

Dzieci aktywnie uczestniczyły w przedstawieniu. Doradzały, jakie warzywa są zdrowe, jak należy przekonać niejadka do jedzenia czy nawet same zamieniały się w aktorów „gotujących” na scenie zupeł. Przedstawienie bardzo się podobało, dzieci już od pierwszej sceny śmiały się z perypetii bohaterów. Po spektaklu opowiadały, co im się najbardziej podobało. „Jak Tadek kupował bilety” – mówił mały Konrad z Przedszkola nr 1, a jego koleżanka dodała: „Śmieszne było, że ten chłopiec nie chciał jeść”.

Dla niektórych maluchów było to pierwsze spotkanie z teatrem, ale od razu dostarczyło im wielu wrażeń. Ponadto w ramach zajęć kulturalno – oświatowych został ogłoszony konkurs plastyczny na temat sztuki „Tadek Niejadek”. Ogłoszenie zwycięzców nastąpi pod koniec grudnia w Oddziale dla Dzieci Miejskiej Biblioteki Publicznej.

Przedstawienie było zorganizowane w ramach promowania czytelnictwa wśród dzieci, młodzieży i dorosłych – akcji, którą już od jakiegoś czasu prowadzi Miejska Biblioteka Publiczna.

Trzeba zaznaczyć, że nasza wysokomazowiecka biblioteka wzbogaciła się w ostatnim roku o nowe pozycje książkowe. Z dniem 30 listopada został zakończony zakup nowości wydawniczych oraz lektur szkolnych na

rok 2009. Wobec tego w wypożyczalni dla dorosłych, można m. in. wypożyczyć najnowsze powieści: Katarzyny Grocholi – „Kryształowy Anioł”, Małgorzaty Kalicińskiej – „Miłość nad rozlewiskiem”, czy Stiega Larssona – „Zamek z piasku, który runął”. Z kolei na dzieci czekają bohaterowie serii: Wydawnictwa Znak – „Nieznane przygody Mikołajka” czy książka Rafała Kosika – „Felix, Net i Nika oraz Pułapka Nieśmiertelności”.

Ewa Ziniewicz-Siergiejko

Dział Instrukcyjno-Metodyczny

Z ortografią na wesoło

(pomoc metodyczna)

OGÓLNE UWAGI METODYCZNE

Pomoc metodyczna „*Z ortografią na wesoło*” przeznaczona jest dla uczniów kl. III-IV szkoły podstawowej. Najlepiej, gdy w spotkaniu w bibliotece uczestniczy klasa pod opieką nauczyciela polonisty.

Celem zajęć jest utrwalenie właściwej pisowni wyrazów zawartych w zabawnym wierszyku – „liście”, kształtowanie nawyku posługiwania się „Słownikiem ortograficznym” w celu wyjaśnienia wątpliwości związanych z pisownią oraz pokazanie, że nauka ortografii może być dobrą zabawą.

Na spotkanie składają się następujące zajęcia:

1. Powitanie grupy
2. Rozmowa o problemach uczniów z ortografią
3. List Walerka Chrabąszcza – konkurs ortograficzny
4. Podsumowanie zajęć.

Uwagi szczegółowe zamieszczono przy kolejnych punktach.

I. POWITANIE GRUPY

Pomoce i materiały:

- arkusz papieru do pakowania
- kolorowe mazaki (przynajmniej po jednym na dwie osoby)
- kilka egzemplarzy słowników ortograficznych

Przebieg zajęć:

Osoba prowadząca zajęcia zaprasza grupę do biblioteki publicznej. Wita przybyłych w nietypowy sposób. Powitanie może być następujące:

Witam:

- tych, którzy dobrze się uczą
- i tych, którzy uczą się trochę gorzej,
- tych, którzy piszą bez błędów
- i tych, którzy mają problemy z ortografią,
- tych, którzy chcą nauczyć się poprawnej pisowni
- i tych, którzy niezbyt chętnie uczą się ortografii.

Następnie proponuje, by każdy z uczniów wpisał na przygotowanym papierze do pakowania dowolny wyraz, z którego pisownią miał lub nadal ma problemy. Wyrazy powinny być wpisane bezbłędnie, dlatego należy zachęcić dzieci do korzystania z przygotowanych wcześniej słowników ortograficznych i – wspólnie z dziećmi – poprawić błędy, jeśli się pojawiły. Uczniowie stoją wokół arkusza. Bibliotekarka proponuje, by osoba chętna odczytała wszystkie wyrazy i poinformowała o ich pisowni.

2. ROZMOWA O PROBLEMACH UCZNIÓW Z ORTOGRAFIA

Pomoce i materiały:

- książki: Witolda Gawdzika „Ortografia i gramatyka na wesoło” i Barbary Ciwoniuk „Igor”.

Przebieg zajęć:

Bibliotekarka prosi dzieci o zajęcie przygotowanych miejsc i zachęca je do wypowiedzi na temat kłopotów z ortografią.

Przykładowe pytania pomocnicze mogą być następujące:

- Czy piszecie bez błędów ortograficznych?
- Czy zdarza się wam popełniać błędy?
- Czy ortografii uczycie się tylko w szkole?
- Może korzystacie z programu komputerowego poprawiającego błędy?
- Może ćwiczyacie poprawną pisownię również w domu?
- Jeśli tak, to kto wam w tym pomaga – rodzice, dziadkowie, a może starsze rodzeństwo lub kolega, koleżanka, a może jeszcze ktoś inny?

Można krótko wspomnieć o osobach z dysleksją i dysortografią. Zwrócić uwagę, że nie powinno się dokuczać kolegom lub koleżankom z takimi problemami. Poinformować, że są specjaliści, którzy pomagają dzieciom z dysleksją i zachęcić do lektury książki pt. „Igor” autorstwa

Barbary Ciwoniuk (autorka jest związana z naszym regionem, mieszka w Suwałkach, a proponowana książka opowiada o chłopcu, który ma dysleksję i stara się przezwyciężyć swoje problemy, a w ogóle jest wspaniałym synem, świetnym kolegą i ma wiele zalet.) Wskazane jest odczytanie fragmentu książki, np. mówiącego o problemach głównego bohatera związanych z nauką.

Osoba prowadząca proponuje też książkę Witolda Gawdzika pt. „Ortografia i gramatyka na wesoło”. Zapewnia, że trudności z ortografią przeważnie można pokonać. Trzeba tylko chcieć.

3. LIST WALERKA CHRABĄSZCZA – KONKURS ORTOGRAFICZNY

Pomoce i materiały:

– tekst wiersza (załącznik nr 1) – „List Walerka Chrabąszcza” z książki W. Gawdzika „Ortografia i gramatyka na wesoło” z opuszczonymi literami w wyrazach, które mogą sprawić trudności ortograficzne – w tylu egzemplarzach, na ile mniejszych grup zamierzamy podzielić klasę. – słowniki ortograficzne

– program komputerowy ze słownikiem ortograficznym

Przebieg zajęć:

Osoba prowadząca proponuje podział klasy na kilkusobowe grupy. Wskazana jest pomoc nauczycielki, która zna dzieci i dobierze je tak, by w każdej grupie znaleźli się i lepsi, i słabsi uczniowie.

Każda grupa otrzymuje ksero tekstu „listu” – wiersza. Zadaniem uczestników jest uzupełnienie brakujących liter w 34. wyrazach. Wygrywa ta grupa, która nie popełni błędów lub popełni ich jak najmniej. Maksymalnie można uzyskać 34 punkty.

Uczniowie mogą korzystać ze słowników ortograficznych.

W wypadku tej samej ilości pomyłek o miejscach decyduje kolejność zgłoszenia zakończenia pracy przez poszczególne grupy, o czym należy poinformować grupę przed rozpoczęciem realizacji zadania.

List Walerka Chrabąszcza

Mój Profeso _ e!

Oczy mam mokre:

Fatalnie dla mnie kończy się okres –

Pięć dw _ j z polskiego. Dwie z wypracowań,

A t _ y z dyktanda. Wprost boli głowa.

Na nic starania. R _ bel i wr _ bel

Ciągle czy _ ają na moją zg _ bę.
Ż _ k, ż _ łw, p _ łk, p _ łka, cz _ lno i cz _ ty –
Te mi, doprawdy, _ ycie zatr _ ty.
Ot, tak na co dzień _ ecz niby łatwa;
Wiem, gdy ktoś pyta, lecz wszystko gmatwam
Podczas klas _ wek. Podobne sł _ wka,
Jak: _ ądać, _ ądzić, sk _ wka, zas _ wka,
Je _ oraz Je _ y, pom _ r i m _ rek,
_ yży i _ oży o gęsią sk _ rę
Mnie p _ yprawiają. Błagam o pomoc.
M _ j Profeso _ e, Panu wiadomo,
Jakich k _ racja wymaga lekarstw.
W Panu nadzieja! Z ufnością czekam.
Wraz ze mną inni, co piszą słabo.
Niech Pan pomo _ e.

Walerek Chrabąszcz

4. PODSUMOWANIE ZAJĘĆ

Pomoce i materiały:

- słodycze dla wszystkich uczestników
- gadżety lub inne drobne nagrody dla zwycięzców
- fragment z książki W. Gawdzika:

„Los się odmienia. Wczoraj dwójka, (a może nawet jedynka, przyp. E. Z-S.) dzisiaj piątka (a może nawet szóstka, przyp. E. Z-S.). Choćby bywa i na odwrót. Aby odmiana losu była przyjemna, trzeba ciągle się uczyć i jeszcze raz uczyć. W żadnym wypadku nie spoczywać na laurach, bo zwiędnięty laur to zwykły... liść bobkowy. Tak, tak! Nie zartuję, proszę sprawdzić. A w wypadku wątpliwości co do poprawnej pisowni, radzę zajrzeć do słownika ortograficznego.”

Przebieg zajęć:

Prowadzący – po ocenie prac poszczególnych grup, w której pomaga nauczyciel, ustala kolejność miejsc w konkursie ortograficznym. Zwycięzcom wręcza drobne upominki i wszystkich częstuje słodyczami.

Na zakończenie zachęca do pracy nad poprawną pisownią i zaprasza do korzystania ze zbiorów biblioteki publicznej.

Odczytuje załączony powyżej fragment z książki prof. Przecinka, tj. W. Gawdzika.

Ewa Ziniewicz-Siergiejko

Dział Instrukcyjno-Metodyczny

„Straszydłaki w bibliotece”

(pomoc metodyczna)

UWAGI METODYCZNE:

Pomoc metodyczna „Straszydłaki w bibliotece” została opracowana w związku z przypadającą w 2009 r. 10. rocznicą śmierci Danuty Wawilow.

Uczestnikami spotkania mogą być dzieci z klasy II-III szkoły podstawowej.

Podczas wcześniejszych ustaleń z nauczycielem, należy podkreślić, że uczniowie powinni znać książkę pt. „Wierzbowa 13” i wypożyczyć ze swojej biblioteki jak największą ilość egzemplarzy ze swoich zbiorów.

Spotkanie składa się z następujących części:

1. Powitanie grupy
2. Przegląd książek Danuty Wawilow
3. Głośne czytanie
4. Test na znajomość książki Wierzbowa 13
5. Straszydłaki z Wierzbowej 13
6. Pożegnanie uczestników i zaproszenie do korzystania z biblioteki.

INFORMACJA O AUTORCE

Danuta Wawilow ur. się 14 kwietnia 1942 r. w Kozmodemiańsku w Rosji, zm. 29 maja 1999 r. w Warszawie.

Autorka książek dla dzieci pisanych wierszem i prozą, tłumaczka, autorka słuchowisk radiowych.

Debiutowała w 1961 r. w dwutygodniku „Współczesność”. W 1977 r. wydała pierwszy tomik wierszy dla najmłodszych pt. „Rupaki”. Adresatami i pierwszymi czytelnikami jej wierszy byli – córka Natalia (Natalia Usenko – poetka i tłumaczka) oraz syn Kostek.

Wspólnie z mężem, Olegiem Usenko wydała baśnie poetyckie: „Bajka o królewiczu”, „Baśń o kalejdoskopach i babie”, „O stu królach Lulach”.

Z córką Natalią napisała humorystyczną, fantastyczną opowieść pt. „Wierzbowa 13”.

Jej książki weszły do kanonu literatury dziecięcej. Są ciągle wznawiane. Znalazły się w programie nauczania w klasach 1-3 szkoły podstawowej.

W latach 1992-1996 prowadziła Klub Ludzi Artystycznie Niewyżytych – młodzieżowy, alternatywny ruch artystyczny, zrzeszający ok. 3000 osób z całej Polski. W ramach KLANu młodzież zajmowała się poezją, prozą, fotografią, pantomimą, muzyką i komiksem.

Danuta Wawilow jest laureatką wielu prestiżowych nagród literackich.

Twórczość¹:

Poezja:

- Rupaki
- Strasznie ważna rzecz
- Wędrownka
- Wiersze dla niegrzecznych dzieci
- Dzieci w lesie
- Bajka o stu królach Lulach
- Nie wiem kto
- Trójkątna Karolina
- Wierszykarnia
- Najpiękniejsze wiersze
- Posłuchajcie bajki nowej, prostokątnej i kwadratowej
- Wiersze dla mojej córeczki; Wiersze dla mojego synka
- Daktyle
- Babcia i pudel

Proza:

- Wierzbowa 13
- Czupiradło
- Chcę mieć przyjaciela

- Nic się nie stało (opowiadanie opublikowane w nr. 13/14 Płomyka w 1978 r.)
- Ten dziwny Eryk
- Gorąca skorupa

1. POWITANIE

Przebieg zajęć:

Osoba prowadząca wita przybyłą wraz z opiekunem grupę. Powitanie może mieć nietypową formę, np.:

Witam tych, którzy:

- są czytelnikami naszej biblioteki i tych, którzy jeszcze nimi nie są,
- lubią czytanie i tych, którzy wolą grać w gry komputerowe,
- tych, którzy lubią baśnie i tych, którzy wolą opowiadania o swoich rówieśnikach, ... itd.

Można żartobliwie zapytać: Czy wszyscy czują się powitani? Jeśli nie, przywitać także tych, którzy nie czują się powitani.

2. PRZEGLĄD KSIĄŻEK DANUTY WAWIŁOW

Pomoce i materiały:

- książki dla dzieci Danuty Wawilow prezentowane na wystawce

Przebieg zajęć:

Prowadzący spotkanie zaprasza dzieci do zwiedzenia wystawki książek Danuty Wawilow. Krótko opowiada o autorce. Zachęca do swobodnego przeglądania wyeksponowanych książek. Zwraca uwagę na tytuł „Wierzbowa 13” i informuje, że zajęcia będą związane z tą książką. Pyta przybyłych o jej znajomość.

3. GŁOŚNE CZYTANIE

Pomoce i materiały:

- książka pt. „Wierzbowa 13” Danuty Wawilow i Natalii Usenko

¹wg. Wikipedii, http://pl.wikipedia.org/wiki/Danuta_Wawi%C5%82ow

Przebieg zajęć:

Prowadzący zaprasza grupę do wysłuchania opowiadania pt. „Nieznajomy w wannie” z książki pt. „Wierzbowa 13”. Głośno odczytuje tekst.

4. TEST

Pomoce i materiały:

- załączony poniżej test na znajomość książki „Wierzbowa 13” (po jednym egzemplarzu dla każdej grupy),
- mazaki.

Przebieg zajęć:

Prowadzący proponuje podział na kilka grup. Pomaga w ich tworzeniu. Informuje o zadaniu, którym jest rozwiązanie testu przez każdą z grup. Można określić czas przeznaczony na rozwiązanie.

Prowadzący (ewentualnie przy pomocy drugiej osoby) sprawdza testy i określa ilość punktów uzyskanych przez poszczególne grupy. Podaje poprawne odpowiedzi.

Wskazane jest nagrodzenie zwycięskiej grupy drobnymi upominkami.

nr grupy

Test

- Jakiego przedmiotu uczyła Immogena Gębocka?
 - biologii
 - geografii
 - najpierw matematyki, później rysunków
- Co było kiedyś na miejscu bloku przy ul. Wierzbowej 13?
 - wieś Wierzbowo
 - ruiny zamku
 - stary park
- Kim byli Dorotka i Filip, z którymi zaprzyjaźniły się straszylaki?
 - mieszkańcami bloku przy ul. Wierzbowej 13
 - rusałką i diablikiem
 - poetką i listonoszem
- Kto napisał niemiłe słowa o nauczycielce matematyki?

- „metal” Kukula
- straszylaki
- pies Cymbał

5. Kto chodził w czarnym szlafroku haftowanym w złote smoki?

- pani Marzena – mama Filipa
- Gośka – dziewczyna Kukuli
- Laura Łabądz – poetka

6. Kim był tajemniczy osobnik w damskim futrze?

- fachowcem od naprawy telewizorów
- sprzedawcą pokarmu dla złotych rybek
- złodziejem

7. Za kogo przebrała się nauczycielka Immogena Gębocka?

- najpierw za listonosza, później za hydraulika
- za panią Bajbusową
- za Windziora

8. Kto pozaplatał lokatorom bloku przy ul. Wierzbowej 13 kolorowe warkoczyki?

- nocnica Kinga
- strzyga Kundzia
- Dorotka

9. Jaki prezent podarowały „straszylaki” lokatorom bloku przy ul. Wierzbowej 13 na święta Bożego Narodzenia?

- tort orzechowy
- książeczkę z wesołymi wierszykami
- książeczkę z bajkami o Wierzbowej 13

10. Gdzie mieszkańcy bloku przy ul. Wierzbowej 13 i straszylaki spędzali wspólną wigilię?

- w pralni
- w piwnicy
- w mieszkaniu nauczycielki Immogeny Gębockiej

Poprawne odpowiedzi:

1. c, 2. a, 3. a, 4. b, 5. a, 6. c, 7. a, 8. b, 9. c, 10. a

5. STRASZYDLAKI Z WIERZBOWEJ 13

Pomoce i materiały:

- książka „Wierzbowa 13”
- sznurek, kabelek lub tasiemka do zawieszenia kopert z włożonymi do nich opisami straszydlaków
- spinacze biurowe (lub spinacze do bielizny), które posłużą do przypięcia kopert do sznurka
- karteczki do rysowania i pisania (każda wielkości 1/4 arkusza A4)
 - po dwie karteczki dla każdej grupy
- kolorowe mazaki
- dziurkacz
- taśma klejąca
- kolorowa tasiemka lub sznureczek (potrzebne przy składaniu książeczki)
- koperty z włożonymi do nich nazwami straszydlaków wraz z fragmentami zawierającymi opis ich wyglądu; koperty można „zaadresować” stosując „dziwne” adresy, np.:
 - do ciebie, jeśli lubisz literaturę fantastyczną
 - do ciebie, jeśli chętnie czytasz baśnie
 - do ciebie, jeśli nie boisz się dziwnych zjawisk itd.

1. Windzior (inaczej Strala lub Diabeł Wietrzny)

„Światło zapaliło się znowu. Przed dziećmi stał wysoki, chudy facet ze zmierzwioną czarną brodą. Miał na sobie brudny od smaru kombinizon. Z kudłatej czupryny sterczały mu małe różki.”

2. Strzyga Kundzia

„... malutka dziewczynka [...] Taka mała, szara, we włosach miała kolorowe sznurki.”

3. Wietrzny Jeździec

„... wystrzelił z odkurzacza jak kłęb szarego dymu, w którym migotały niebieskie błyskawice. [...] Niewidzialny koń zarżał i załomotał kopytami o dach. W chwilę później czarna chmura w postaci pędzącego jeźdźca przetoczyła się przez niebo i znikła w oddali.”

4. Nocnice Kinga i Inga

„... dwa dziwne stworzenia. Miały długie, chude nogi i długie, szare włosy. Ubrane były w piżamy. [...] Potem wyjęły z kieszeni szyszki i zaczęły czesać swoje długie, poplątane włosy.”

5. Wilkołak

„Na korytarzu na oknie ktoś siedział. Facet jak facet – w szarym płaszczu i brązowej czapce. [...] Facet podniósł głowę i zagapił się w księżyc. Uuu... – rozległo się nagle długie, tęskne zawodzenie. I w jednej chwili w oknie zamiast faceta siedział pies. Wielki, szary, z płonącymi czerwono oczami.”

6. Utopiec

„ – Pranie! – przypomniała sobie nagle [Gębocka – przyp. E. Z-S.] i pobiegła do łazienki. Jej oczom ukazał się upiorny widok. W wannie pełnej wody, wśród makatek i trójkątów prostokątnych, leżał utopiec. Był mały, pękaty i siny na twarzy. Włosy miał zielone, a oczy zamknięte. – Aaa! ... – wrzasnęła Gębocka i włosy stanęły jej dęba. [...]

[...] zachichotał obrzydliwie i dał nura na dno. Wyciągnął korek i z bulgotem zniknął w dziurce.

7. Bazyliżek

„... Na schodach siedziało dziwne stworzenie. Było małe i chude, pokryte żółtą łuską. Miało koguci grzebień i długi węzowy ogon.

[...] rozdziawił paszczę pełną ostrych zębów, zasyczał i zniknął w mroku.

[...] Wielkie, wylupiające oczy [...] zapłonęły nagle jak latarki. Wyleciały z nich z sykiem białe błyskawice i zgasły w mroku piwnicy.”

8. Bobak

„Mieszkanie było jego [prof. Śpiączki – przyp. E. Z-S.], ale z drugiej strony jakby nie jego. Za biurkiem siedziała kudłata panienska z kolorowymi sznurkami we włosach i jednym palcem tłukła w profesorską maszynę do pisania. Na tapczanie rozłożył się wielki bury pies, mocno ubłocony. Trzymał w ustach ulubioną profesorską fajkę i przeglądał ukochaną profesorską kolekcję pocztówek.”

9. Dydko

Filip i Dorotka leżeli w windzie na kolorowej pierzynie i jedli jabłka. Wielkie, soczyste malinówki. [...]

– Co się tak smutno zrobiło? – zdziwił się Filip. – A może by ktoś opowiedział bajkę?

– Nie chce mi się – mruknął Windzior.

– Mnie się chce – spod ławki wychyliła się kudłata głowa Dydka.

– Mogę? Jeszcze nigdy nie opowiedziałem żadnej bajki.

10. Diabeł Błotny (przyjechał w odwiedziny do szwagra –Wodnika)

Z korytarza wynurzył się staruszek. Ubranie miał wilgotne, w długich włosach i brodzie tkwiły strzępy wodorostów. Rozkłapane kalosze mlaśkały, jakby były pełne wody. [...] Wyciągnął brązową rękę z błoną między palcami i nagryzmoilił coś na kartce. [...]

Bo ja to zwyczajnie, w bagnie mieszkam. Pod korzeniem.

11. Rusalka

„Z łazienki dobiegł ją plusk wody i kobiecy głos, nucący coś bez słów. [Poetka – przyp. E. Z-S.] Weszła do łazienki i zaniemówiła ze zdumienia. W wannie pełnej piany pluskała się rusalka.

– O Boże! – krzyknęła rusalka na jej widok, wyciągnęła korek z wanny i do połowy znikła w dziurce.

[...] Kundzia, Dydka i Bobak siedzieli w pralni na podłodze i patrzyli, jak w wielkiej pralce automatycznej fika kozły rusalka. Za szybką wśród piany migaly jej złote włosy i uśmiechnięta twarz.”

Przebieg zajęć:

Prowadzący nawiązuje do przeczytanego wcześniej rozdziału „Nieznajomy w wannie”. Informuje, że oprócz utopca w książce występują także inne straszidłaki. Ich opisy są włożone do kopert.

Proponuje pracę w kilkusobowych grupach. Każda z grup wybiera swojego lidera, który losuje jedną z kopert. Nie muszą być wykorzystane wszystkie koperty.

Zadaniem grupy jest:

Ułożenie przez poszczególne grupy własnych historyjek z udziałem wylosowanych postaci. Akcja historyjki musi toczyć się w bibliotece.

Narysowanie tych postaci na przygotowanej karteczce, wpisanie ich „książkowych” imion oraz umieszczenie krótkiej informacji o nich na drugiej karteczce.

Osoby wybrane przez grupy opowiadają wspólnie ułożone historyjki. Rysunki można wyeksponować w bibliotece przyczepiając je na sznurku lub tasiemce zamiast wcześniej wykorzystywanych kopert, ewentualnie złożyć książeczkę związując tasiemką przedziurkowane karteczki lub skle-

jając je taśmą (wówczas potrzebna będzie chętna osoba do pomocy, gdyż sklewanie dość długo trwa, a w dodatku powinno być starannie wykonane).

6. POŻEGNANIE UCZESTNIKÓW

Pomoce i materiały:

– ulotki z podanymi dniami i godzinami otwarcia biblioteki

– zobowiązania czytelnicze

Przebieg zajęć:

Prowadzący zajęcia zachęca uczestników spotkania do korzystania z biblioteki. Rozdaje ulotki z podanymi dniami i godzinami otwarcia biblioteki (przygotowane wcześniej), a chętnym również zobowiązania czytelnicze.

Ewa Ziniewicz-Siergiejko

Dział Instrukcyjno-Metodyczny

Tadeusz Kubiak dzieciom

(pomoc metodyczna)

UWAGI WSTĘPNE

Pomoc metodyczne pt. „Nasze książeczki”, „Kim będę?” i „Mój dom” zostały opracowane w związku z przypadającą w 2009 r. 85. rocznicą urodzin i 30. rocznicą śmierci Tadeusza Kubiaka, który m. in. był autorem wielu książeczek dla najmłodszych.

Przeznaczone są do wykorzystania w pracy z uczniami klas „0” lub „starszakami” uczęszczającymi do przedszkola.

Planując zajęcia w bibliotece, należy zaprosić grupę dzieci w tym samym wieku, np. grupę przedszkolną lub klasę szkolną wraz z nauczycielem, co ułatwi prowadzenie zajęć.

Celem spotkań jest popularyzacja książki i biblioteki wśród najmłodszych, kontynuacja działań podejmowanych w ramach akcji „Cała Polska czyta dzieciom” oraz współpraca ze szkołą.

SPOTKANIE NR 1: „NASZE KSIĄŻECZKI”

Części spotkania:

1. Książeczki dla najmłodszych
2. Wiersz Tadeusza Kubiaka
3. Nasza wspólna książeczka
4. Prośba do mamy
5. Zakończenie spotkania

1. KSIĄŻECZKI DLA NAJMŁODSZYCH

Pomoc i materiały:

- koszyki wiklinowe lub kartonowe pudła oklejone kolorowymi, ozdobnymi papierami z umieszczonymi w nich książeczkami dla

najmłodszych ze zbiorów biblioteki, w tym książeczkami Tadeusza Kubiaka

Przebieg zajęć:

Prowadzący zajęcia wita uczestników spotkania. Zaprasza do rozmowy o książkach i czytelnictwie.

Można zadać następujące pytania:

- Czy wiecie jak nazywa się miejsce, w którym jesteśmy?
- Czym się różni biblioteka od księgarni?
- Kto z was umie już samodzielnie czytać? Czy ktoś przeczytał całkowicie samodzielnie jakąś książeczkę? Kto dopiero uczy się trudnej sztuki czytania?
- Kto z was ma w domu własne książeczki? Jakie to są książeczki? Skąd je macie?
- Czy ktoś z dorosłych lub np. starsze rodzeństwo czyta wam w domu? Jeśli tak, to czy lubicie słuchać głośnego czytania? Jeśli niechętnie słuchacie głośnego czytania, to dlaczego?

Na każde z pytań powinno wypowiedzieć się kilkoro dzieci.

Następnie prowadzący przypomina o różnicach między księgarnią i biblioteką, podkreślając możliwość wypożyczenia w bibliotece – także przez najmłodszych – książek wydanych w różnym okresie, bezpłatnie. Zaprasza uczestników do odwiedzenia placówki wraz z rodzicami i zapisania się na czytelnika.

Zachęca dzieci do obejrzenia przygotowanych wcześniej książeczek. Pyta, które z nich wydają się im najciekawsze. Zwraca uwagę na książeczki Tadeusza Kubiaka wydane wiele lat temu.

2. WIERSZ TADEUSZA KUBIAKA

Pomoc i materiały:

- książeczki dla najmłodszych Tadeusza Kubiaka ze zbiorów biblioteki
- tekst wiersza T. Kubiaka pt. „Kup mi, mamó, książeczkę” z książki „Tęczowa parasolka” wydanej przez Krajową Agencję Wydawniczą w 1986 r.

Przebieg zajęć:

Prowadzący odczytuje tekst wiersza „Kup mi, mamó, książeczkę”. Prosi dzieci o wypowiedzi na temat wiersza.

3. NASZA WSPÓLNA KSIĄŻECZKA

Pomoce i materiały:

- karteczki do rysowania (np. połówki kartek z bloku rysunkowego formatu A4 lub połówki kartek do drukarki) przedziurkowane dziurkaczem jednakowo (w pionie lub poziomie) – po jednej dla każdego dziecka
- kolorowe mazaki, kredki woskowe i/lub ołówkowe
- kolorowa wstążeczka lub ozdobny sznureczek

Przebieg zajęć:

Prowadzący rozdaje dzieciom przygotowane wcześniej karteczki. Prosi, by każde z dzieci narysowało na swojej karteczce ilustrację przedstawiającą to, o czym chciałoby przeczytać w książeczce, np. bohaterów, przedmioty, całe scenki.

Prace dzieci powinny zostać połączone we wspólną książeczkę. Rysunki wiążemy np. wstążeczką. Możemy zaproponować wybór najciekawszej ilustracji jako „okładki” i zachęcić do wymyślenia tytułu. Tytuł oraz autorów – np. „dzieci z kl. 0 Szkoły Podstawowej nr ... w” powinny być wpisane na „okładce”.

„Książeczka” pozostaje w bibliotece na pamiątkę uczestnictwa grupy w zajęciach.

4. PROŚBA DO MAMY

Pomoce i materiały:

- tekst wiersza Tadeusza Kubiaka „Kup mi, mam, książeczkę”,
- drobne upominki, np. zakładki do książek wykonane wcześniej przez starsze dzieci.

Przebieg zajęć:

Prowadzący proponuje wspólną naukę na pamięć niewielkiego fragmentu wiersza Tadeusza Kubiaka - jednej zwrotki (np. drugiej) lub jednej zwrotki i czterech ostatnich wersów. Odczytuje tekst, dzieci powtarzają. Te, które zgłoszą się do samodzielnej recytacji fragmentu można nagrodzić przygotowanymi wcześniej upominkami.

5. ZAKOŃCZENIE SPOTKANIA

Prowadzący zaprasza do biblioteki dzieci wraz z rodzicami. Zachęca do podejmowania prób samodzielnej lektury książeczek dla najmłodszych.

TEKST WIERSZA

Tadeusz Kubiak

Kup mi, mam, książeczkę

- | | |
|---|---|
| 1.
Kolorowe książeczki,
kolorowe bajeczki,
w kolorowych bajeczkach
kolorowy jest świat. | 2.
Kup mi, mam, książeczkę
przeczytamy bajeczkę,
a w bajeczce tej – dziwy.
Każdy poznać je rad. |
| 3.
Ile jabłek w koszyku
tyle w książce wierszyków.
A te wiersze jak świerszcze
grają przez całą noc. | 4.
Weźmiesz książkę do ręki,
fruną z książki piosenki,
tak że tylko je śpiewać,
śpiewać na cały głos! |
| 5.
Kup mi, mam, książeczkę
przeczytamy bajeczkę.
Nocą będą bajeczki
przy księżycu się śnić. | 6.
Chodźmy więc jak najszybciej –
niech książeczki jak skrzypce
wierszykami, bajkami
grają, grają nam dziś. |
| 7.
W książce różna jest nuta:
kaczor kwaczor, kot w butach ...
Miś Uszatek wesoło
tak uśmiecha się tam. | 8.
Różne w książkach są dziwy –
świat tak dziwny, jak żywy ... |
| 9.
Kup mi, mam, książeczkę,
ja całusa ci dam! | |

SPOTKANIE NR 2: „KIM BĘDĘ?”

Części spotkania:

1. Zajęcia wstępne
2. Opowiadanie o wybranych zawodach
3. Głośne czytanie

4. Marzenia a rzeczywistość
5. W bibliotece
6. Zakończenie spotkania

1. ZAJĘCIA WSTĘPNE

Pomoce i materiały:

- 3 arkusze papieru do pakowania
- kolorowe mazaki (po jednym dla każdego dziecka)

Przebieg zajęć:

Osoba prowadząca wita grupę. Krótко opowiada o bibliotece. Pyta dzieci o ich zamierzenia odnośnie wyboru zawodu w przyszłości. Prosi, by każde z nich narysowało na przygotowanym arkuszu jakiś przedmiot kojarzący się z zawodem, który w przyszłości chcieliby wykonywać, np. słuchawki – lekarz, tablica – nauczyciel, itp.

Zadanie dzieci wykonują w trzech grupach. Każda z grup wykorzystuje jeden z przygotowanych wcześniej arkuszy papieru. Jeżeli ktoś nie jest zdecydowany, może wykonać kilka rysunków lub np. narysować przedmiot kojarzący się im z zawodem wykonywanym przez rodziców lub kogoś z rodziny.

2. OPOWIADANIE O WYBRANYCH ZAWODACH

Pomoce i materiały:

- rysunki przedstawiające przedmioty kojarzące się z różnymi zawodami wykonane przez dzieci podczas spotkania

Przebieg zajęć:

Na prośbę prowadzącego wszystkie dzieci z poszczególnych grup opowiadają o wybranych zawodach. Ich wypowiedzi powinny składać się z następujących części:

- informacja o tym, co przedstawia rysunek
- wyjaśnienie, jaki zawód kojarzy się dziecku z wykonanym rysunkiem
- uzasadnienie wyboru

Prowadzący powinien zwrócić uwagę, że każdy zawód jest potrzebny i każdy powinien być wykonywany solidnie.

3. GŁOŚNE CZYTANIE

Pomoce i materiały:

- książeczka Tadeusza Kubiaka pt. „Kim będą?” wydana przez Krajową Agencję Wydawniczą w 1987 r.

Przebieg zajęć:

Prowadzący czyta głośno tekst książeczki Tadeusza Kubiaka pt. „Kim będą?” Tekst mogą przeczytać starsze, wcześniej zaproszone dzieci.

4. MARZENIA A RZECZYWISTOŚĆ

Przebieg zajęć:

Prowadzący zachęca dzieci do rozmowy. Można posłużyć się następującymi pytaniami:

- Czy zawsze człowiek dorosły wykonuje zawód, o którym marzył w dzieciństwie?
- Dlaczego często później pracuje w innym zawodzie?
- Czy warto już w dzieciństwie myśleć o wyborze zawodu?
- Podsumowując wypowiedzi dzieci – zwraca uwagę, że:
- Zdarza się, że człowiek dorosły wykonuje zawód, o którym marzył w dzieciństwie. Najczęściej jednak tak nie jest, bo np.:
- zmieniają się zainteresowania
- ma zdolności w innym kierunku
- nie dostanie się do wymarzonej szkoły
- Zdobędzie zawód, o którym myślał w dzieciństwie, ale później pracuje w innym, bo np. nie może dostać pracy, mało zarabia itp.

Często człowiek dorosły podejmuje naukę, kończy studia, zdobywa inny zawód.

Warto już w dzieciństwie zastanawiać się nad wyborem zawodu, bo to:

- pomaga określić swoje zainteresowania
- ułatwia decyzję o wyborze szkoły lub kierunku studiów
- rozwija zainteresowania i pogłębia wiedzę o różnych zawodach

5. ZAWÓD BIBLIOTEKARZA

Pomoce i materiały:

- warsztat pracy biblioteki, w której odbywają się zajęcia

Przebieg zajęć:

Prowadzący krótko opowiada o bibliotece i pracy bibliotekarza. Proponuje, by chętne dzieci zainscenizowały scenkę pt. „W bibliotece”, gdzie wystąpi bibliotekarz lub bibliotekarka i czytelnik lub grupa czytelników.

6. ZAKOŃCZENIE SPOTKANIA

Spotkanie powinno zakończyć się zaproszeniem do biblioteki dzieci wraz z rodzicami w celu zapisania się na czytelnika/ -ów.

TEKST WIERSZA

Tadeusz Kubiak

Kim będą?

- | | |
|--|--|
| 1.
Kiedy Zosia będzie duża,
już nie będzie leczyć lalek,
a prawdziwa pani doktor
wielkim zajmie się szpitalem. | 2.
– A kim będzie Kasia? – Wiemy!
woła Bolek, woła Lolek.
– Dzisiaj uczy kotka Mruczka,
duża – będzie uczyć w szkole. |
| 3.
A Irenka szmatkę bierze.
Tu przyszyje, a tam utnie.
Gdy urośnie... – Już zgadliśmy!
– Będzie szyła piękne suknie. | 4.
Zaś Martusia, ta malutka,
bierze kredki – mądra głowa!
Dom rysuje. – Też już wiemy!
Będzie domy projektować. |
| 5.
Waży kaszę, waży groch,
waży gruszki, waży jabłka..
Gdy dorośnie, w wielkim sklepie
będzie ważyc Małgorzatka. | 6.
Aha jeszcze jest Agatka!
Buzia – słonko, dwa warkoczce.
– Gdy dorośniesz, o tym wszystkim
napisz książkę!
– Bardzo proszę! |

SPOTKANIE NR 3: „MÓJ DOM”

Części spotkania:

1. Powitanie grupy
2. Wiersz Tadeusza Kubiaka o domu

3. Rozmowa o domu
4. Zajęcia warsztatowe „Mój dom”
5. Zakończenie spotkania

1. POWITANIE GRUPY

Pomoce i materiały:

- książeczki dla dzieci Tadeusza Kubiaka wyeksponowane na wystawce

Przebieg zajęć:

Prowadzący spotkanie wita grupę. Może przy tej okazji nawiązać do nazw ulic w danej miejscowości: (Witam tych, którzy mieszkają przy ul. Rumiankowej i tych, którzy mieszkają przy ul. Kościelnej itd. i tych, którzy mieszkają przy innych ulicach.) Krótko informuje o bibliotece, zasadach korzystania ze zbiorów i miejscu ustawienia książeczek dla najmłodszych. Zaprasza do obejrzenia wystawki książek dla dzieci autorstwa Tadeusza Kubiaka i wysłuchania jego wiersza o domu.

2. WIERSZ TADEUSZA KUBIAKA O DOMU

Pomoce i materiały:

- tekst wiersza: *Mój dom* Tadeusza Kubiaka z książki pt. *Moje marzenia* wydanej przez Krajową Agencję Wydawniczą w 1986 r.

Przebieg zajęć:

Prowadzący lub starsze dzieci odczytują tekst wiersza pt. *Mój dom* Tadeusza Kubiaka.

3. ROZMOWA O DOMU

Pomoce i materiały:

- tekst wiersza: *Mój dom* Tadeusza Kubiaka

Przebieg zajęć:

- Prowadzący zachęca dzieci, by opowiedziały o czym jest wiersz. Można im pomóc pytaniami:
- Czy dom to tylko budynek?
 - Jak wygląda wasz dom?

- Co w nim lubicie?

W podsumowaniu należy zwrócić uwagę na wypowiedzi dzieci podkreślające, że dom to również rodzina, wspólnie spędzany czas, życzliwi sąsiedzi, miłe otoczenie.

4. ZAJĘCIA WARSZTATOWE „MÓJ DOM”

Pomoce i materiały:

- niewielkie pudełeczka kartonowe, np. po lekach, pudełka od zapalek itp., najlepiej w ilości większej niż liczba uczestników spotkania)
- kolorowe papiery, np. zeszyty do wycinanek, ozdobny papier do pakowania
- kredki
- klej (kilka opakowań)
- nożyce (kilka par)
- pudełko oklejone kolorowymi papierami z napisem „Biblioteka”

Przebieg zajęć:

Prowadzący zachęca, by każde z dzieci wybrało jedno spośród przygotowanych pudełek i ozdobiło je w taki sposób, by przypominało dom. Pomaga dzieciom w pracy. W wypadku udziału starszych dzieci włącza je również do wspólnych działań.

Wykonane „domki” dzieci ustawiają w wyznaczonym miejscu w taki sposób, by stworzyć „makiętę” miasta.

Można zapytać dzieci o inne budynki, które są w miastach – poza domami mieszkalnymi, jak: sklepy, urzędy, szkoły, przedszkola, kina, teatry, biblioteki, fabryki, kościoły itp. Proponuje, by między wykonanymi przez dzieci „domkami” umieścić również „bibliotekę”. „Makieta” miasta pozostaje w bibliotece na pamiątkę zajęć.

5. ZAKOŃCZENIE SPOTKANIA

Pomoce i materiały:

- tekst wiersza pt. „Dom” Małgorzaty Szyszko-Kondej zamieszczony w Antologii „Podlascy twórcy dzieciom” wydanej przez Książnicę Podlaską im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku w 2009 r.

Przebieg zajęć:

Prowadzący proponuje wysłuchanie jeszcze jednego wiersza o domu autorstwa Małgorzaty Szyszko-Kondej. Zaprasza, by dzieci wraz z rodzicami odwiedziły bibliotekę i zapisały się do niej. Zachęca do korzystania ze zbiorów swojej placówki.

Mój dom

Tadeusz Kubiak

- | | |
|---|---|
| <p>1.
W środku miasta stoi mój dom
A wokoło domu jak na wsi
W topolach ćwierkają wróble.
Za oknem kwitnie bez i jaśmin.</p> | <p>2.
Nasze przedszkole wśród krzewów.
W naszym przedszkolu wesoło,
bawimy się w ciuciubabkę
albo w graniaste koło.</p> |
| <p>3.
A wokół domy i domy,
domy pod niebo wysokie.
Gdy deszcz nie pada, to słońce
uśmiecha się w szybach okien.</p> | <p>4.
Jeden z tych domów – mój dom.
W tym domu – mama i tata.
W tym domu zegar na ścianie,
w tym domu miesiąc i lata.</p> |
| <p>5.
W tym domu, wśród wielu domów,
moje dzieciństwo radosne.
Jak bzy i jaśmin za oknem,
w tym domu rosnę.</p> | |

Dom

(piosenka)

Małgorzata Szyszko-Kondej

- | | |
|--|---|
| <p>1.
Dom to nie tylko ściany
Mieszkanie na piątym piętrze
Duża willa z ogrodem
Dom to o wiele więcej.</p> | <p>2.
Dom to mama i tata
Brat, co ciągle marudzi
Serce, uśmiech i spokój
Dom to kochani ludzie.</p> |
| <p>3.
Można mieszkać w szałasie
W igloo, wigwamie, pieczarze</p> | <p>4.
Dom to mama i tata
Brat, co ciągle marudzi</p> |

Nawet namiot na łące
Może być domem marzeń.

Serce, uśmiech i spokój
Dom to kochani ludzie.

INFORMACJA O AUTORZE

Tadeusz Kubiak – poeta, satyryk, autor utworów dla dzieci i słuchowisk radiowych; ur. 16 maja 1924 r. w Warszawie, zm. 3 czerwca 1979 r. w Topoli pod Belgradem.

Ukończył gimnazjum w Ostrowcu Świętokrzyskim.

Debiutował w 1943 r. na łamach konspiracyjnego pisma *Jutro Poezji*.

W czasie wojny należał do AK. Studiował filologię polską w Warszawie i Krakowie. Pracował w redakcjach czasopism *Pokolenie* i *Po prostu*, a od 1948 r. w Polskim Radiu. Pisał też wiersze żartobliwe i satyryczne. Wydał ponad 20 zbiorów wierszy i poematów. Jest autorem tekstów wielu pieśni masowych, piosenek rozrywkowych i żołnierskich oraz ok. 30. książeczek dla dzieci.

W 1949 r. zdobył dwa wyróżnienia za teksty pieśni masowych w konkursie Ministerstwa Kultury i Sztuki.

*Twórczość dla dzieci*¹:

Biegaly ptaszki
Bajka o śnieżnym królu
Bieżnie w słońce wiodą
Cztery kółka
Gdy miasto śpi
Gdy zakwitną krokusy
Gdy zapadnie noc
Kocham ciebie, mamo
Kolorowy spacer
Koń by się uśmieł
List do Warszawy
Majowa piosenka
Majowe kwiaty
Mam 3 lata: wiersze dla dzieci
Moje marzenia

Ołowiany dobosz
Prawie piosenka, prawie muzyka
Ptasie ulice
Skrzaty ciotki Agaty
Słoń w sklepie z porcelaną
Śmiejmy się
Śpiewam ptakom
Ta srebrna dziewczyna
Tęczowa parasolka
To kwiaty dla żołnierza
W kraju Baj – Baj
Wakacje... wakacje... wakacje
Warszawskim statkiem
Wycinanki – śpiewanki
Zaczarowane konie
Zima

¹ wg Wikipedii, http://pl.wikipedia.org/wiki/Tadeusz_Kubiak

Grzegorz Zys

Dział Instrukcyjno-Metodyczny

Książka elektroniczna. Książka mówiona. Opracowanie dokumentów elektronicznych o dostępie zdalnym

(pomoc metodyczna)

Książka elektroniczna

Książka elektroniczna lub **E-book** (także: E-book, publikacja elektroniczna), e-książka – treść zapisana w formie elektronicznej, przeznaczona do odczytania za pomocą odpowiedniego urządzenia i oprogramowania – np. komputera osobistego, specjalnego urządzenia do czytania książek, telefonu komórkowego czy palmtopa.

Można przyjąć, że E-book jest przeniesieniem klasycznej książki lub czasopisma do urządzeń komputerowych, co wyraża się choćby w nazwie. Na skutek zacierania się granic między zakresami mediów, tradycyjna książka jest wydawana na papierze, ale niekiedy towarzyszą jej materiały audiowizualne, zawarte na płytach czy kasetach, zaś książka elektroniczna z natury łączy tekst z multimediami, co zawdzięczać można jednolitości elektronicznego medium.

Czym powinna być elektroniczna książka?

Idealną postacią E-booka można dość łatwo sobie wyobrazić, zakładając pewne pożądane cechy – niektóre z nich zostały już w jakimś stopniu zrealizowane. Optymalne rozwiązanie techniczne powinno łączyć następujące cechy:

Wygodny system nawigacyjny i wyszukiwawczy w oprogramowaniu służącym do odczytywania książki, pozwalający nie tylko przewijać strony publikacji, ale i powiększać tekst na ekranie, tworzyć elektroniczne

zakładki, wykorzystywać hipertekst i wyszukiwać informacje według dowolnych kryteriów, z użyciem warunków logicznych.

Bardzo dobra czytelność, zakładająca zaawansowane techniki generowania czcionek ekranowych i odpowiednią rozdzielczość ekranu. Niedostatki istniejących technik powodują, że dla większości osób stałe korzystanie z tekstów w postaci elektronicznej jest po prostu męczące, i że czytelnicy chętnie drukują tekst – paradoksalnie, szeroki dostęp do informacji w postaci elektronicznej powoduje wzrost zużycia papieru.

Techniki ułatwiające odbiór informacji osobom o rozmaitych dysfunkcjach, jak choćby dźwiękowe odtwarzanie treści (synteza dźwięku), szczególnie istotne dla osób niewidomych i niedowidzących.

Dostęp do Internetu (także bezprzewodowy), dzięki któremu użytkownik komputera PC lub dedykowanego urządzenia może aktualizować już posiadane materiały i pobierać nowe.

Efektywnie działający, międzynarodowy system wyszukiwania i pozyskiwania materiałów z rozmaitych źródeł, jak biblioteki publiczne i naukowe, archiwa, wydawnictwa, codzienna prasa i periodyki.

Skuteczny system płatności za pośrednictwem Internetu (w tym i mikropłatności) pozwalający oprzeć tę formę udostępniania informacji na zdrowych zasadach ekonomicznych.

Formaty E-booków i programy do ich odczytu

Wybór programu zależy od formatu, w jakim zapisany jest E-book. Istnieje bardzo dużo formatów zapisu E-booków. Najpopularniejsze i najlepsze to: PDF, LIT lub PRC. Dla każdego z tych formatów wykorzystujemy inne programy – przeglądarki (aczkolwiek są już na rynku urządzenia obsługujące więcej formatów).

PDF – otwieramy w programie Adobe Acrobat Reader. Dawniej były Acrobat eBook Reader i przejęty przez firmę Adobe Glassbook Reader. Obecnie uniwersalny czytnik dokumentów i elektronicznych książek w formacie PDF zaimplementowany jest w programie Adobe Acrobat Professional od wersji 6.0.

Firma Adobe wprowadziła na rynek aplikację **Adobe Digital Editions**¹ – jest to nowe oprogramowanie umożliwiające kupowanie i czytanie książek, czasopism i innych publikacji elektronicznych oraz zarządzanie

¹ <http://www.adobe.com/products/digitaleditions/>

nie nimi. Aplikacja jest dostępna bezpłatnie w wersjach do systemów Microsoft Windows i Macintosh².

LIT – formatu eBooków Microsoftu, czytamy w programie Microsoft Reader.

Pliki Microsoft Office Word (rozszerzenie doc) – nawet wielostronowe, posiadające spis treści itp., nie są E-bookami, traktuje się jako dokumenty Word. Jednocześnie istnieje odpowiedni kompilator, a nawet specjalna wtyczka do Worda służąca do kompilowania jego dokumentów, do formatu e-booków Microsoftu (rozszerzenie LIT)

PRC – otwierane są w przeglądarce Mobipocket Reader³, program darmowy, w jęz. angielskim, możliwy do zainstalowania na wielu platformach, takich jak komputer PC, laptop, palmtop, telefon komórkowy.

Na początku XXI wieku w sprzedaży pojawiły się urządzenia dedykowane do czytania książek elektronicznych.

Amazon Kindle to przenośne urządzenie do czytania E-booków, wprowadzone przez firmę Amazon.com⁴ na rynek amerykański w listopadzie 2007 roku. Kindle korzysta z własnego formatu plików (AZW), chociaż odczytuje również inne popularne formaty E-booków. Książki można za niewielką opłatą (od 2\$) ściągnąć używając wbudowanej sieci Amazon Whispernet. Koszt urządzenia to około 360\$.

Zalety i wady książek w postaci elektronicznej

Książki elektroniczne, a właściwie urządzenia i oprogramowanie do ich pobierania i odtwarzania, mają szereg oczywistych zalet, a także pewne wady – znaczenie tych ostatnich maleje jednak z każdym rokiem, dzięki bardzo szybkiemu postępowi technicznemu i malejącym kosztom.

Zalety:

- Aktualność informacji, którą zawdzięczamy przede wszystkim Internetowi.
- Niższy koszt pozyskiwania informacji (gazet, książek, podręczników szkolnych, prac naukowych itd.), jeśli nie liczyć, rzecz jasna, jednorazowych kosztów sprzętu.

² <http://www.egospodarka.pl/22874,Adobe-Digital-Editions-1-0,1,14,1.html>

³ <http://www.mobipocket.com/en/DownloadSoft/ProductDetailsReader.asp>

⁴ <http://www.amazon.com/>

- System nawigacyjny i wyszukiwawczy nieporównanie bogatszy i skuteczniejszy niż w książce tradycyjnej.
- Nieograniczona praktycznie objętość elektronicznych materiałów.
- Łączenie najrozmaitszych typów mediów w jednolitej postaci elektronicznej, niemożliwe do uzyskania w tak szerokim zakresie w książce tradycyjnej.
- Ułatwienie dostępu do informacji dla milionów osób o fizycznych upośledzeniach.

Wady:

- Większe wymagania urządzeń elektronicznych, których używanie wiąże się z określonym poziomem kultury technicznej.
- Koszt nabycia urządzenia (komputera czy specjalistycznego odtwarzacza).
- Niedostateczna ciągle jakość wyświetlaczy, powodujące szybsze zmęczenie czytającego i wolniejsze czytanie (wg testów – o ok. 25 proc.)
- Ograniczona przenośność, aczkolwiek nie dotyczy to już w zasadzie notebooka czy czytnika książek elektronicznych.
- Mała oferta.
- Ograniczenia ekonomicznej infrastruktury (zwłaszcza systemu rozliczeń), zniechęcające wydawców do znacznie intensywniejszego zagospodarowywania nowych możliwości.
- Brak wystarczająco skutecznych technik i technologii ułatwiających korzystanie z mediów elektronicznych osobom niepełnosprawnym (w szczególności syntezy dźwięku).
- Nieskuteczne techniki zabezpieczania praw autorskich.

Z książkami elektronicznymi nierozdzielnie wiąże się zagadnienie **E-gazety**⁵. Jest to elektroniczna, wierna kopia tradycyjnego czasopisma, którą czyta się na ekranie komputera za pomocą specjalnej przeglądarki. Można ją oglądać poprzez proste przewracanie stron lub skok do wybranego artykułu. Jej atutami są łatwość przeszukiwania oraz możliwość wzbogacenia o elementy interaktywne lub multimedialne.

Do przeglądania e-gazet najczęściej wystarcza typowa przeglądarka internetowa, lecz dostępne są również specjalne oprogramowania. Czasem wystarczy do tego celu czytnik PDF.

W Polsce rozwój e-gazet rozpoczął się pod koniec 2004 roku, gdy Związek Kontroli Dystrybucji Prasy przyjął uchwałę o zaliczeniu egzemplarzy sprzedanych w postaci elektronicznej do łącznej liczby sprzedanych egzemplarzy danego tytułu.

Prasa dostępna w PDF-ie jest często mylona z treściami udostępnianymi na stronach WWW przez papierowe tytuły. Należy rozróżnić i rozdzielić e-gazetę z serwisem internetowym danego tytułu.

Szczególnym przypadkiem e-gazet są gazety wirtualne czyli gazety dostępne jedynie online, które nie mają swojego odpowiednika w wersji drukowanej.

Natomiast **czasopisma elektroniczne (on-line)** to wydawnictwa ciągłe, czyli ukazujące się w określonych odstępach czasu, np. tygodnik, dwutygodnik, miesięcznik, z tym jednak wyjątkiem, że całe wydawane są jedynie w postaci elektronicznej i dostępne za pośrednictwem Internetu, a nie drukowane tradycyjnie na papierze⁶. Przykładem takiego czasopisma jest „Biuletyn EBIB”.

Książka mówiona

Książka mówiona – nagranie dźwiękowe zawierające odczytany przez lektora tekst publikacji książkowej; zwykle zapisane na kasecie magnetofonowej lub płycie kompaktowej (w formacie audio lub np. MP3). Często spotykane jest też angielskie określenie **audiobook**.

W Stanach Zjednoczonych i państwach Europy Zachodniej zainteresowanie książkami mówionymi od lat stale rośnie. Świadczy o tym nie tylko wartość rynku audiobooków, ale także istnienie projektów takich jak Librivox⁷, które na zasadzie wolontariatu przygotowują nagrania książek z domeny publicznej⁸.

W Polsce książki mówione pierwotnie powstały na potrzeby niepełnosprawnych czytelników Biblioteki Polskiego Związku Niewidomych (jako alternatywa dla książek pisanych pismem Braille'a). Nagrywane były na taśmach magnetofonowych od lat sześćdziesiątych ubiegłego stulecia. Nowoczesne technologie (audio CD, MP3) spowodowały wzrost zainteresowania książkami do słuchania wśród pozostałych odbiorców. Łatwość zapisu oraz mnogość urządzeń służących do zapisu i odtwarzania plików

⁶ http://pl.wikipedia.org/wiki/Czasopismo_on-line

⁷ <http://librivox.org/>

⁸ http://pl.wikipedia.org/wiki/Ksi%C4%85%C5%BCKa_m%C3%B3wiona

⁵ <http://pl.wikipedia.org/wiki/E-gazeta>

audio (odtwarzacze CD, MP3, MP4, iPody, telefony komórkowe itd.), a także ich niewielkie rozmiary przyczyniają się do rozpowszechniania audiobooków. Korzystają z nich już nie tylko niepełnosprawni, ale również zainteresowani czytelnicy. Są wśród nich zawodowi kierowcy, osoby dużo podróżujące, osoby pracujące przed komputerem, bibliotekarze, a także młodzież i wielu, wielu innych.

Nowe krajowe publikacje, rzadziej niż w USA bądź Europie Zachodniej, pojawiają się wraz z odpowiednikami w wersji audio. Jednakże w tym kierunku obserwuje się znaczny postęp i coraz więcej tytułów wychodzi równolegle w dwóch, a nawet w trzech wersjach – obok tradycyjnej, papierowej – E-booki i audiobooki. Na księgarskich półkach coraz częściej obserwujemy płyty CD z książkami mówionymi (ceny zbliżone do tradycyjnej, papierowej publikacji). Szczególnie szeroką ofertę e- i audiobooków możemy odnaleźć w Sieci, w internetowych księgarniach i specjalnych portalach, często za niedużą opłatą.

Kilka linków do stron z e-bookami. Nie należy zapominać o bibliotekach cyfrowych.

- <http://www.ebook.pl/> – oferta e- i audiobooków oraz „garść” informacji ;
- <http://www.ebook.pl/index.php?t2=t&str=linki> – podstrona wyżej wymienionego serwisu z linkami do serwisów oferujących e-booki oraz kilka innych przydatnych linków ;
- <http://springfieldbooks.wikispaces.com/> – podobnie jak adres powyżej przydatne linki ;

Z polskich Bibliotek Cyfrowych wspomnę tylko **Federację Bibliotek Cyfrowych** – <http://fbc.pionier.net.pl/owoc> – o innych była mowa we wcześniejszej pomocy.

Zagraniczne projekty digitalizacyjne:

- **Projekt Gutenberg** – http://www.gutenberg.org/wiki/Main_Page – największa na świecie inicjatywa polegająca na umieszczeniu w Internecie elektronicznych wersji książek istniejących w wersji papierowej.
- **Projekt Runeberg** – <http://runeberg.org/> – wzorowana na Projekcie Gutenberg, inicjatywa umieszczenia w Internecie wolnodostępnych elektronicznych wersji dzieł nordyckiej literatury i sztuki.

- **Projekt ben Jehuda** – <http://benyehuda.org/> – podobnie jak Runeberg zainspirowany Projektem Gutenberg – zbiór klasycznej literatury hebrajskiej w języku oryginału.
- **Google Book Search** – <http://books.google.pl/> – wyszukiwarka książek wykorzystująca technologię OCR (rozpoznawanie tekstu). Wyszukiwanie obejmuje książki znajdujące się w największych księgarniach i bibliotekach na świecie. Niektóre książki znajdujące się w serwisie można przeczytać w całości, do większości jednak jest dostępny jedynie podgląd strony tytułowej i spisu treści bądź wglądu w ogóle nie ma. Pierwotnie usługa została nazwana Google Print, lecz 17 listopada 2005 zmieniła nazwę⁹.

Pobieranie opłat oraz specyfika dostępnych utworów wynika z uwarunkowań prawa autorskiego. Bezpłatnie możemy publikować i udostępnić utwory z tzw. domeny publicznej, tj. gdy minie 70 lat od śmierci autora (autorów)¹⁰.

Opracowanie dokumentów elektronicznych o dostępie zdalnym

Wg „Słownika encyklopedycznego terminologii języków i systemów informacyjno-wyszukiwawczych” – „dokument” to „utrwalona informacja (wraz z materiałem, w którym została utrwalona, nośnikiem informacji)”¹¹. Nawiązując do tej definicji o tym, że dany dokument uznajemy za elektroniczny, decyduje nośnik informacji. W tym samym słowniku czytamy: Dokument elektroniczny – dokument komputerowy, dok. cyfrowy – dokument z sygnałem utrwalonym na nośniku elektronicznym. Mogą to być komunikaty różnych języków naturalnych w subkodach akustycznych i graficznych, inne komunikaty graficzne jak obrazy, wykresy, animacje, filmy, komunikaty dźwiękowe, np. muzyka¹².

Norma na opis bibliograficzny tychże dokumentów definiuje go: dokument istniejący w postaci elektronicznej, dostępny za pomocą techniki komputerowej¹³.

⁹ http://pl.wikipedia.org/wiki/Google_Books

¹⁰ Prawo autorskie w wielkim skrócie

¹¹ Słownik encyklopedyczny informacji, języków i systemów informacyjno-wyszukiwawczych / oprac. Bożenna Bojar. Warszawa 2002, s. 50.

¹² ibidem

¹³ Pkt. 1.3.3 normy PN-N-01152-13 (wg PN-ISO 690-2)

Jako, że biblioteki zostały powołane do gromadzenia i przechowywania utrwalonych myśli ludzkich (czytaj = dokumentów), więc w końcu i te utrwalone na nośnikach elektronicznych trafiły pod strzechy bibliotek. Jako, że bibliotekarze lubią porządek, trzeba było te dokumenty jakoś sklasyfikować i opracować.

Norma na opis bibliograficzny dokumentów elektronicznych pojawiła się w Polsce stosunkowo późno, bo dopiero we wrześniu 2000 roku¹⁴. Pomoc metodyczna na temat opracowania dokumentów elektronicznych o dostępie lokalnym była opracowana przez Dział Instrukcyjny Książnicy Podlaskiej w 2005 roku¹⁵. W niniejszym materiale skupimy się na dokumentach o dostępie zdalnym.

Opisując dokument elektroniczny wykorzystujemy właściwe arkusze norm na poszczególne typy dokumentów. W opisach należy podać cechy typowe dla dokumentu elektronicznego z jednoczesnym uwzględnieniem cech innego typu dokumentu, np. książki czy wydawnictwa ciągłego, którymi może być opisywany dokument elektroniczny.

Książka pozostaje książką, a czasopismo czasopismem niezależnie od tego, czy są na nośniku papierowym czy elektronicznym. Arkusz na opis bibliograficzny dokumentów elektronicznych dotyczy w zasadzie cech wspólnych dla wszystkich tychże dokumentów¹⁶.

Tak więc opis bibliograficzny książki elektronicznej bądź mówionej zawiera te same elementy¹⁷, co opis książki drukowanej, gdyż książka pozostaje książką, bez względu na jej postać fizyczną, czy formę zapisu.

E-book

Książka on-line to książka (E-book), którą możemy czytać on-line (zdalnie) na dowolnym urządzeniu elektronicznym, wyposażonym w przeglądarkę internetową. Przy dokumentach o dostępie zdalnym pomija się strefę opisu fizycznego. W strefie uwag podajemy natomiast datę i tryb dostępu. Nowym elementem jest również obowiązkowe określenie w na-

¹⁴ Opis bibliograficzny: dokumenty elektroniczne: PN-N-01152-13 / Polski Komitet Normalizacyjny, wrzesień 2000

¹⁵ Dokumenty elektroniczne o dostępie lokalnym – opis bibliograficzny (pomoc metodyczna) / oprac. Joanna Trusiuk, Białystok, Książnica Podlaska Dział Metodyki Bibliotecznej i Doskonalenia Kadr, 2005.

¹⁶ Bartoszewicz-Fabiańska Bożena, Opis bibliograficzny dokumentów elektronicznych w świetle PrPN-N-01152-13, [W:] Biuletyn EBIB [online] 2000, nr 6(14). [Dostęp dnia 15.05.2009]. Dostęp World Wide Web: <http://www.oss.wroc.pl/biuletyn/ebib14/fabiańska.html>

¹⁷ wg PN-N-01152-1:1982 (PN-82/N-01152/01) Opis bibliograficzny – Książki

wiasach kwadratowych typu dokumentu, czyli określenie: „[Dokument elektroniczny]”.

Schemat opisu książki elektronicznej o dostępie zdalnym będzie wyglądał:

1. Strefa tytułu i oznaczenia odpowiedzialności:

Tytuł właściwy: dopowiedzenie do tytułu [Typ dokumentu/nośnika] / Pierwsze oznaczenie odpowiedzialności; następne oznaczenia odpowiedzialności.

Typ dokumentu – podajemy w nawiasie kwadratowym:

[Dokument elektroniczny] – podobnie jak w dokumentach o dostępie lokalnym, bądź

[online] – tylko dla dokumentów o dostępie zdalnym

2. Strefa wydania: Oznaczenie wydania. –

3. Szczegółowe oznaczenie rodzaju dokumentu. –

Wybieramy:

- Dane
- Program
- Dane i program

4. Strefa adresu wydawniczego:

Miejsce wydania: wydawca, rok wydania. –

Strefę opisu fizycznego pomijamy!

5. Strefa serii:

(Tytuł serii). –

6. Strefa uwag:

Elementami obowiązkowymi tej strefy są uwagi o:

- źródle tytułu właściwego, np. *tytuł z pierwszego ekranu*
- [Data dostępu] oraz Tryb dostępu: –

Datę dostępu podajemy w nawiasie kwadratowym poprzedzając wyrażeniem:

- [Data dostępu] *lub*
- [Dostęp dnia]

Tryb dostępu możemy wyrazić wyrażeniami:

- Tryb dostępu:
- Dostęp online:
- Dostęp w Internecie:
- Dostęp WWW:
- Dostęp World Wide Web:

Którego wyrażenia użyjemy, zależy od nas.

7. Strefa międzynarodowego znormalizowanego numeru nr ISBN

Opis katalogowy:

Tytuł właściwy: dopowiedzenie do tytułu [Typ dokumentu/nośnika] / Pierwsze oznaczenie odpowiedzialności ; następane oznaczenia odpowiedzialności. – Oznaczenie wydania. – Szczegółowe oznaczenie rodzaju dokumentu. – Adres wydawniczy. – (Tytuł serii). – [Data dostępu]. Tryb dostępu. – ISBN

Przykład 1.1 – zdigitalizowana książka

Dawna Ziemia Łomżyńska [Dokument elektroniczny] / Zygmunt Gloger. – Dane tekstowe. – Warszawa, Drukarnia Józefa Bergera, 1876. – [Dostęp dnia: 30.04.2009]. Tryb dostępu: <http://pbc.biaman.pl/dlibra/doccontent?id=4403&dirids=1>

Przykład 1.2 – W bibliografii załącznikowej możemy to zapisać w następujący sposób:

Gloger Zygmunt. *Dawna Ziemia Łomżyńska* [Dokument elektroniczny]. Warszawa, Drukarnia Józefa Bergera, 1876. [Dostęp dnia: 30.04.2009]. Tryb dostępu: <http://pbc.biaman.pl/dlibra/doccontent?id=4403&dirids=1>

Z książką mówioną będzie podobnie. Zmieni się *szczegółowe oznaczenie rodzaju dokumentu* na „Dane dźwiękowe”, pozostałe elementy pozostają bez zmian. Należy tutaj podkreślić, iż książek mówionych o dostępie zdalnym nie ma zbyt wielu. Serwisy oferujące audiobooki, bezpłatnie czy też za opłatą, zdecydowanie preferują opcję ściągnięcia pliku z serwi-

su i zapisania go na swoim urządzeniu. Taki dokument przestaje wtedy być dokumentem o dostępie zdalnym, a staje się dokumentem o dostępie lokalnym.

Artykuł

Jak pisałem wyżej artykuł również pozostaje artykułem, bez względu na format zapisu. Jednak norma na opis dokumentów elektronicznych ma pierwszeństwo przed normą na opis wydawnictw ciągłych. Tę drugą możemy stosować opcjonalnie z uwzględnieniem specyfiki dokumentu elektronicznego dostępnego zdalnym. Poniżej prezentuję kilka przykładów na opis artykułów:

Przykład 2.1 – artykuł w czasopiśmie elektronicznym – pełny opis katalogowy¹⁸

Wolne oprogramowanie w bibliotece pedagogicznej: Na przykładzie Biblioteki Pedagogicznej Kujawsko-Pomorskiego Centrum Edukacji Nauczycieli we Włocławku / Magdalena Brewczyńska, Agata Safian // W: Biuletyn EBIB [Dokument elektroniczny] / red. naczelny Bożena Bednarek-Michalska – Nr 2/2009 (102) marzec. – Czasopismo elektroniczne. – [Warszawa]: Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich KWE, 2009. – Tryb dostępu: http://www.ebib.info/2009/102/a.php?brewczynska_safian. – Tyt. z pierwszego ekranu. – ISSN 1507-7187¹⁹

Przykład 2.2 – artykuł w czasopiśmie elektronicznym – opis wg wzoru 4 normy na opis bibliograficzny wydawnictw ciągłych²⁰

Wolne oprogramowanie w bibliotece pedagogicznej: Na przykładzie Biblioteki Pedagogicznej Kujawsko-Pomorskiego Centrum Edukacji Nauczycieli we Włocławku / Magdalena Brewczyńska, Agata Safian [Dokument elektroniczny] // Biuletyn EBIB. – 2009, Nr 2(102) marzec. – [Data dostępu: 12.05.2009]. Tryb dostępu: http://www.ebib.info/2009/102/a.php?brewczynska_safian.

¹⁸ Wg PN-N01152-13:2000 Opis bibliograficzny: Dokumenty elektroniczne

¹⁹ Opisy artykułów w Biuletynie EBIB możemy znaleźć razem z tymi artykułami (pod nimi). Możemy potraktować to jako wzór do stwarzania innych opisów.

²⁰ PN-N-01152-2:1997, s. 30

Publikacja w Internecie istniejąca samodzielnie

Tytuł właściwy / Oznaczenie odpowiedzialności. – [Określenie typu nośnika] // Tytuł strony (serwisu, portalu itp.). – Data aktualizacji. – [Data dostępu]. Tryb dostępu

Przykład 3.1 – samodzielny artykuł w serwisie internetowym czasopiśma wychodzącego na papierze

Jednodniowy rozejm? / Mariusz Janicki [online] [W:] Polityka. – Aktualizacja 06.05.2009. – [Dostęp dnia 12.05.2009]. Tryb dostępu: <http://www.polityka.pl/jednodniowy-rozejm/Lead121,1830,289903,18/>

Przykład 3.2 – artykuł z tematycznego serwisu internetowego:

Co z tą Vistą? / [Dokument elektroniczny] // Dobre programy. – [Data dostępu 12.05.2009]. Dostęp WWW: <http://dobreprogramy.pl/index.php?dz=8&a=123&Co+z+ta+Vista?>

Przykład 3.3 – hasło w internetowej encyklopedii

E-book [online] [W:] Wikipedia: wolna encyklopedia [Dostęp dnia 12.05.2009]. Dostęp w Internecie: <http://pl.wikipedia.org/wiki/E-book>

Bibliografia załącznikowa

W bibliografii załącznikowej rozpoczynamy od autora, pozostałe elementy właściwie pozostają bez zmian.

Przykład 3.3 – artykuł w bibliografii załącznikowej

Kowasz Wojciech, *Co z tą Vistą?* [online] [W:] Dobre programy. – [Data dostępu 12.05.2009]. Dostęp WWW: <http://dobreprogramy.pl/index.php?dz=8&a=123&Co+z+ta+Vista?>

Komunikat poczty elektronicznej w bibliografii załącznikowej

Nadawca korespondencji: *Temat korespondencji* [typ dokumentu]. Odbiorca korespondencji. Data korespondencji. [data użycia / cytowania]. Określenie formy korespondencji.

typ dokumentu – określenie [poczta elektroniczna]

Określenie formy korespondencji – określenie typu korespondencji,

np.

Korespondencja prywatna

Korespondencja urzędowa, itp.

Przykład 4 – Komunikat poczty elektronicznej

Morawska Katarzyna: *Temat: Program PPWOW – biblioteki gminne rekomendowane i konsultanci regionalni – informacyjnie* [poczta elektroniczna]. Do: Grzegorz Zys. 14 maja 2009 14:11 [cytowany 15 maja 2009; 10:01]. Korespondencja służbowa.

Problemy

Źródła umieszczane w Internecie bardzo często nie zawierają elementów, które jednoznacznie by je identyfikowały. Nie zawierają zatem imion i nazwisk twórców, dat powstania dokumentów ani nazwy miejsca, gdzie powstały, dat aktualizacji strony. Często też zmieniają adres, znikają lub ulegają znacznym zmianom²¹. Stąd nieraz bardzo trudno jest sporządzić opis takiego dokumentu. Dynamika Internetu i szybkość zmian technologicznych powodują, iż publikacje pojawiające się w Sieci wykraczają poza zakres przyjętych norm. Musimy jednak sobie radzić tym, co mamy.

Źródła:

- Antczak Mariola, Nowacka Anna, *Przypisy. Powołania. Bibliografia załącznikowa*, Warszawa, Wydaw. SBP, 2008.
- Bartoszewicz-Fabiańska Bożena, *Opis bibliograficzny dokumentów elektronicznych w świetle PrPN-N-01152-13*, [W:] Biuletyn EBIB [online] 2000, nr 6(14). [Dostęp dnia 15.05.2009]. Dostęp World Wide Web: <http://www.oss.wroc.pl/biuletyn/ebib14/fabianska.html>

²¹ Śliwińska Elwira, *Opis bibliograficzny dokumentów elektronicznych: standardy dla potrzeb cytowania w przypisach*, [W:] Biuletyn EBIB [online] 2000, nr 6(14). [Dostęp dnia 15.05.2009]. Dostęp World Wide Web: <http://www.oss.wroc.pl/biuletyn/ebib14/sliwinska.html>

- Gołębiewska Lucyna, *Zbiory specjalne – nieksiążkowe w bibliotekach: poradnik metodyczny*, Warszawa, Agencja Sukurs, 2008.
- *Słownik encyklopedyczny informacji, języków i systemów informacyjno-wyszukiwawczych* / oprac. Bożenna Bojar, Warszawa, Wydaw. SBP, 2002.
- Śliwińska Elwira, *Opis bibliograficzny dokumentów elektronicznych: standardy dla potrzeb cytowania w przypisach*, [W:] Biuletyn EBIB [online] 2000, nr 6(14). [Dostęp dnia 15.05.2009]. Dostęp World Wide Web: <http://www.oss.wroc.pl/biuletyn/ebib14/sliwinska.html>

Normy:

- PN-ISO 690:2002 Dokumentacja. Przypisy bibliograficzne. Zawartość, forma i struktura.
- PN-ISO 690-2:1999 Informacja i dokumentacja. Przypisy bibliograficzne. Dokumenty elektroniczne i ich części
- PN-N-01152-1:1982 (PN-82/N-01152/01) Opis bibliograficzny: Książki
- PN-N-01152-2:1997 Opis bibliograficzny: Wydawnictwa ciągłe
- PN-N-01152-13:2000 Opis bibliograficzny: Dokumenty elektroniczne

Jacek Brasławski

Miejska Biblioteka Publiczna w Wasilkowie

Mała refleksja

Zarówno mnie, jak i mojej żonie bardzo podobał się wyjazd do Warszawy zorganizowany przez Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich Oddział w Białymstoku. Bardzo ciekawy program objął: *zwiedzanie wystaw Muzeum Etnograficznego, w tym najnowszej ekspozycji „Zwykle niezwykle fascynujące kolekcje” oraz uczestnictwo w godzinach popołudniowych w widowisku muzycznym „Bonjour Monsieur Chagall” w Teatrze Żydowskim.*

Niech moją małą refleksją i skromnym podziękowaniem organizatorom za tę wycieczkę będzie ten wiersz, który napisałem z tej właśnie okazji po wizycie w Warszawie.

*Zapachniała jesienią Warszawa
 Odurzyła mnie złotem drzew
 Niezniszczalna, piękna, niezmienna
 Na Starówce gdzie znów barda śpiew
 Nad dachami warszawskich kamienic
 Noc rozkłada mglisty swój tren
 Nikle światło przymkniętych okiennic
 Daje znak że skończył się dzień
 A Król Zygmunt spogląda z kolumny
 Na dziewczynę z chłopakiem – dłoń w dłoń
 W majestacie spiżowym tak dumny
 Ale chyba uśmiecha się doń
 Kamiennymi uliczek ścieżkami
 Przechadzała się jesień i my
 Jakżeś piękna jesienią Warszawo
 Nikt nie umie rozkochać jak Ty*

Warszawa 29.11.2009 r.

P.S. od organizatorów
Panie Jacku serdecznie dziękujemy, liczymy na kolejne uczestnictwo,
oczywiście w żony i naszym towarzystwie.

Małgorzata Rokicka-Szymańska
sekretarz Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich
Oddziału w Białymstoku

Ważniejsze działania Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich – Oddziału Białostockiego w 2009 r.

Skład Zarządu Oddziału Białostockiego:

1. Wioletta Buzun – przewodnicząca
2. Małgorzata Rokicka-Szymańska – sekretarz
3. Roma Antonowicz – skarbnik
4. Członkowie: Teresa Kruszewska
Barbara Bajda
Katarzyna Kropiwnicka

I Wzmacnianie struktur w Oddziale:

- pod koniec listopada 2009 roku odnotowano 106 członków (47 bibliotekarzy z Książnicy Podlaskiej i 59 z placówek samorządowych) w 7. Klubach.

II Sprawy organizacyjne

Zarząd Oddziału Białostockiego organizował raz w kwartale spotkania, o następującej tematyce:

- nakreślenie planu działania na rok 2009 (styczeń)
- Oddziałowy Zjazd Wyborczy (luty)
- opracowanie programu wyjazdów edukacyjno-integracyjnych zaplanowanych w danych roku (maj)
- podsumowanie roku z reprezentantami kół oraz Zarządem SBPOB połączone z tradycyjnym „opłatkami” (grudzień).

III Działalność szkoleniowa:

- warsztaty pt. „Lato pachnące miętą” – zabawy plastyczne, muzyczne, ruchowe w kształceniu literackim współorganizowane przez dwa powiaty: białostocki i moniecki w Miejsko-Gminnej Bibliotece Publicznej w Knyszynie (finansowano spotkanie ze środków Biblioteki Publicznej w Mońkach, Biblioteki Publicznej Powiatu Białostockiego oraz SBPOB) (maj)
- udział przedstawicieli SBPOB w konferencji bibliotekarzy publicznych z trzech powiatów grodzkich (białostockiego, łomżyńskiego i suwalskiego) pt. „Książka to plus” przeprowadzonej w ramach wymiany doświadczeń zawodowych w Bibliotece Publicznej Gminy Sniadowo (maj)
- uczestnictwo dwudniowe kol. Teresy Kruszewskiej i Wioletty Buzun w Krajowym Zjeździe Delegatów SBP w Konstancinie k / Warszawy (maj)
- spotkanie z bibliotekarzami Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. H. Łopacińskiego z Lublina w ramach projektu wymiany doświadczeń zawodowych Lublin-Białystok-Wilno; logistyczne opracowanie spotkania przez M.Rokicką-Szymańską oraz J. Trusiuk przy wsparciu finansowym SBPOB i Książnicy Podlaskiej (czerwiec)
- szkolenie dla bibliotekarzy powiatu siemiatyckiego nt. „Tekst literacki inspiracją twórczych działań w pracy z grupą” przygotowane przez koleżanki z Działu Instrukcyjno-Metodycznego (czerwiec)
- zajęcia w ramach dobrych praktyk ph. „Inspirowanie czytelnictwa dziecięcego” w Filii Bibliotecznej w Rybołach uczestniczyły przedstawicielki SBPOB, spotkanie przygotowane przez Bibliotekę Publiczną Powiatu Białostockiego oraz Dział Instrukcyjno-Metodyczny (wrzesień)
- spotkanie z literaturą w ramach szkolenia nt. „Współczesna literatura polska i obca” przygotowane przez Dział Instrukcyjno-Metodyczny i Bibliotekę Publiczną Powiatu Białostockiego (wrzesień)
- udział dwudniowy kol. Wiesławy Modzelewskiej w szkoleniu w Warszawie „Rozwój potencjału instytucjonalnego SBP” (październik)

- cykliczne działania Uniwersytetu III Wieku w Bibliotece Publicznej Miasta i Gminy Łapy (spotkania odbywają się raz w miesiącu, wyodrębnione sekcje pracują według własnego harmonogramu)
- kursy komputerowe dla dorosłych prowadzone przez zespół bibliotekarzy w Bibliotece Publicznej Miasta i Gminy Łapy przy wsparciu wolontariuszy

IV. Działalność integracyjna

- wyjazd do Moniek i okolic 6.06.2009 (Krypno, Mońki, Biebrzański Park Narodowy, Twierdza Osowiec, Jaświły, Dolistowo) – 47 osób
- „Białe noce w Estonii, Tallin oraz Wyspa Saarem” – 42 uczestników (25-28.06.2009)
- wyjazd do Warszawy w programie m.in.: zwiedzanie Muzeum Etnograficznego, udział w barwnym widowisku muzycznym „Bonjour Monsieur Chagall” – 45 osób (21 listopada 2009).

V. Działalność na rzecz regionalnej społeczności lokalnej i bibliotek

- udział bibliotek w ogólnopolskiej akcji SBP ph. „**BIBLIOTEKA TO PLUS**” promującej czytelnictwo (szersze informacje nt. Tygodnia Bibliotek zamieszczono w czasopiśmie „Głos Bibliotek Publicznych Województwa Podlaskiego nr 3/2009, maj-czerwiec), artykuł został napisany przez M.Rokicką-Szymańską oraz E. Ziniewicz-Siergiejko
- promowanie bibliotek na stronach internetowych Starostwa Powiatu Białostockiego, Wrotach Podlasia oraz w Radiu Białystok (serwis informacyjny), a także na tablicy ogłoszeń Książnicy Podlaskiej (w budynku przy Kilińskiego 11 – przez cały rok kalendarzowy)
- udział przedstawicieli Zarządu SPBOB w pracach jury podczas XVI Powiatowego Forum Teatrów Dziecięcych i Młodzieżowych „Melpomena” w GBP w Juchnowcu Kościelnym (cztery dni), gdzie Książnica Podlaska była współorganizatorem przedsięwzięcia (M. Rokicka-Szymańska, W. Buzun) oraz eliminacji powiato-

wych konkursu „Książka i biblioteka w komiksie” realizowanego przez Bibliotekę Publiczną Powiatu Białostockiego (E. Ziniewicz-Siergiejko i W. Buzun), SBPOB ufundowało upominki laureatom (czerwiec)

- spotkanie z Robertem Pankiem – twórcą hejnału białostockiego połączone z wystawą fotografii z całego świata w Dziale Zbiorów Specjalnych (październik)
- udział członków oraz sympatyków SBPOB w szkoleniu „Społeczne komunikowanie się biblioteki z otoczeniem” organizowanym przez Bibliotekę Publiczną Powiatu Białostockiego (grudzień)
- z okazji Jubileuszy 60-lecia: Miejskiej Bibliotece Publicznej w Czarnej Białostockiej (kwiecień), Biblioteki Publicznej Miasta i Gminy w Łapach (maj), Biblioteki Publicznej w Choroszczy (wrzesień), oraz Gminnej Bibliotece Publicznej w Mielniku (październik) przekazano życzenia oraz książki
- ścisła współpraca kół SBPOB z instytucjami lokalnymi (przedszkolami, szkołami, domami kultury, jednostkami samorządowymi... – cały rok)
- bibliotekarze z poszczególnych placówek wyrazili sprzeciw wobec próby likwidacji zapisu o zakazie łączenia bibliotek z innymi instytucjami kierując głos protestu drogą elektroniczną do wielu decydentów i instytucji (15 XII 2009 r.).

VI Działalność wydawnicza

- kol.: Małgorzata Rokicka-Szymańska, Ewa Ziniewicz-Siergiejko, Joanna Trusiuk, Bożena Cyłko, Jolanta Gawryluk, Joanna Kisielewicz, Anna Muszyńska, Józefa Bajda, Elżbieta Paszkiewicz, popularyzowały działania bibliotek w „Bibliotekarzu Podlaskim” oraz „Głosie Bibliotek Publicznych Województwa Podlaskiego” i „Poradniku Bibliotekarza”
- koleżanki z poszczególnych bibliotek terenowych propagowały dokonania swych placówek w prasie lokalnej oraz na stronach www.

SPRAWOZDANIE CYFROWE ZA 2009 r. – KSIĄŻNICA PODLASKA

lp.	NAZWA	Przybyło		KSIĘGOZBIÓR (bez czasopism oprawnych)		Czytelnicy			Wypożyczenia				Odwiedziny w bibliotece		Odwiedziny w czytelni		Aktywność	
		ogółem	z zakupu	ogółem	lit. pięk. dziec.	ogółem	do lat 15	+/-	ogółem	+/-	lit. pięk. dziec.	+/-	2009	+/-	2009	+/-		
1	Filia nr 1	1113	862	33813	7357	2138	-51	783	-51	41845	2445	10292	-284	14954	-1711	2444	921	19,6
2	Filia nr 2	894	802	23898	4921	1932	-79	347	92	35606	-1538	6300	189	12209	-1261	1501	-254	18,4
3	Filia nr 3	1025	805	40651	9438	1853	56	438	98	34484	3744	6908	1091	14265	948	308	-99	18,6
4	Filia nr 4	824	764	27910	7357	1945	-27	208	-31	40514	278	4676	-2614	16382	847	449	-138	20,8
5	Filia nr 5	1376	1071	25573	6262	2590	19	731	-17	40486	474	12752	-1097	18578	-470	4580	111	15,6
6	Filia nr 6	975	831	34447	8413	2265	-6	484	-51	43470	3612	8634	1336	13175	1275	486	14	19,2
7	Filia nr 7	1464	1169	73430	24645	3077	56	785	-14	44222	-2244	9203	-985	18435	-2291	1731	824	14,4
8	Filia nr 8	1364	1260	42497	9866	3246	22	647	-8	62828	8020	13141	1505	23059	1872	2861	161	19,4
9	Filia nr 9	3945	1423	61540	21598	3086	-120	1166	-74	61036	-243	17802	-459	26713	-543	5416	497	19,8
10	Filia nr 10	685	549	7317	5521	4079	1100	2713	696	11279	2394	8003	1390	4279	1179	174	174	2,8
11	Filia nr 11	279	231	19836	5637	449	-110	218	-16	6793	52	3047	164	5784	149	2663	548	15,1
12	Filia nr 12	448	296	1208	442	421	128	240	104	6035	3065	2814	1418	3704	2185	433	46	14,3
13	Filia nr 13	682	577	22744	5204	1420	92	261	-33	41868	7596	8805	2669	13414	1690	596	133	29,5
14	Filia nr 15	1212	975	35483	6656	2325	-101	367	-73	73010	4818	9058	1145	22010	2222	781	312	31,4
15	Filia nr 17	1035	826	24996	6388	1741	9	368	-23	39350	2102	8681	-143	15397	626	2680	626	22,6
RAZEM FILIE		17301	12441	475333	129705	32567	988	9756	599	582826	34575	129916	5611	222358	7803	27103	3876	17,9
Centrala		26011	3513	450785	2111	12559	568	237	65	145458	14241	0	0	83628	3047	52834	-2866	11,6
Razem		43318	15964	937076	133914	45126	1556	9993	664	728284	48816	129916	5611	305986	10850	79937	1010	16,1

SPRAWOZDANIE CYFROWE ZA 2009 r. – WOJEWÓDZTWO PODLASKIE

L.P.	GMINA	Księgozbiór (wzrost opisy)	Przybyło woluminów		Czytelnicy				Wypożyczenia				Zasęgi	Aktywność
			ogółem		ogółem		do lat 15		ogółem		+/-			
			3	4	2009 6	7	2009 8	9	2009 10	11	2009 12	+/-		
I.	GRODZKIE	937076	43318	15954	45126	1556	9993	664	728284	48916	129916	5611	15.3	16.1
1.	Białostocki	194173	4788	3160	10315	-339	2537	-347	211728	-894	47947	-9385	17.1	19.6
2.	fomżyński	219670	4769	2430	12323	15	2634	38	249073	30986	64199	6638	17.6	20.4
3.	suwalski	1350819	52875	21544	68173	1232	15164	355	1189085	78908	242062	2864	16.0	17.4
II.	ZIEMSKIE	92496	1190	950	5213	56	1595	-13	92226	1011	31099	-1519	17.2	17.7
1.	Augustów m.	47069	791	747	1366	8	819	-4	32218	142	17471	-3600	21.1	23.2
2.	Augustów (Zamkowo)	24656	952	897	171	-87	493	-69	15236	-2413	7675	-1749	13.6	19.8
3.	Bargłów	16278	343	331	378	-77	123	-36	6479	-303	2332	-83	6.8	17.1
4.	Lipsk	24810	276	214	528	-71	265	-46	9576	-3316	5919	-2319	18.5	18.1
5.	Nowinka	16465	231	227	472	1	334	-4	8239	-2510	5439	-1680	18.5	17.5
6.	Płaska	34902	448	365	470	-22	211	-13	9618	140	3879	-293	8.9	20.5
7.	Sztabin	256676	4231	3731	9218	-192	3840	-185	173592	-7249	74014	-11443	15.7	18.8
1.	Choroszcz	32967	806	574	831	12	296	10	30411	616	9681	-297	6.2	36.6
2.	Czarna Biał.	43110	883	774	1609	-28	494	-35	34052	173	11232	205	13.8	21.2
3.	Dobryziewo	48074	113	113	242	-156	94	-57	2854	-8912	929	-4344	3.0	11.8
4.	Grodęk	20722	221	165	511	-91	176	-35	9222	-1814	2424	-925	9.0	18.0
5.	Juchnowiec	30480	1513	1304	1181	-2	471	6	17996	2684	8729	1219	8.4	15.2
6.	Lapy	133774	1897	784	5351	-494	1312	-120	80859	-1831	28786	3393	23.6	15.1
7.	Michałowo	43959	1046	1037	805	-37	161	-26	29032	3641	9331	1681	11.2	36.1
8.	Michałow	13077	576	515	531	22	338	45	9463	284	5689	418	14.2	17.8
9.	Supraśl	47506	452	427	1124	89	566	29	16011	2164	6469	771	8.5	14.2
10.	Surzół	11070	456	366	256	-2	82	-4	5576	-431	2410	-425	12.4	21.8
11.	Turośń Kościelna	20678	296	257	324	80	148	42	6990	1079	3690	800	5.8	21.6
12.	Tykoćin	23555	404	388	488	13	156	-46	11226	1547	3399	-174	7.6	23.0
13.	Wasilków	43491	1096	1064	1216	-12	435	-38	22698	1	5811	-500	9.0	18.7
14.	Zabudów	43638	1462	1426	1004	-1	410	-16	19880	926	7627	-196	11.7	19.8
15.	Zawady	9215	238	176	212	68	114	45	935	209	483	214	7.2	4.4
I.	Bielski Podlaski - m.	567056	11953	9370	15685	-539	5953	-200	297203	336	106690	1646	11.3	18.9
1.	Bielski Podlaski - m.	80072	1436	1385	3272	-238	919	-128	77185	-5744	14710	1296	12.4	23.6

2.	Bielski P.(Augustowo)	393776	184	182	814	-18	449	12	11440	263	7312	673	11.3	14.1
3.	Boćki	13745	469	424	353	66	106	9	6965	3037	2080	752	7.3	19.7
4.	Branisk - m.	14734	364	364	551	34	146	5	8945	-1043	4006	-620	14.4	16.2
5.	Branisk - gm.	12639	4076	120	81	36	24	120	625	480	90	69	7.7	7.7
6.	Orta	10577	397	360	247	6	110	22	7486	717	3003	219	7.7	30.3
7.	Rudka	7755	205	202	286	11	112	-21	10831	2638	5390	1406	13.4	37.9
8.	Wyszki	19302	322	74	481	-122	363	-0	11311	1546	9217	1591	9.9	23.5
I.	bielski	197600	8053	3131	6085	-125	2229	-87	134788	1894	45818	5386	10.3	22.2
1.	Grajewo	48945	1485	1485	3003	-25	1106	-14	58193	-735	16822	580	13.5	19.4
2.	Grajewo (Ruda)	12193	567	567	264	22	139	6	6060	706	3892	681	4.4	23.0
3.	Radzłów	26385	169	169	281	27	89	8	3291	129	1610	120	5.6	11.7
4.	Rajgród	28638	290	282	574	-36	252	-53	15017	-1388	6890	-24	10.5	26.2
5.	Szczuczyn	37234	622	622	936	-43	289	-36	19284	-866	7262	-527	14.0	20.6
6.	Waszów	13436	346	338	450	-11	272	-24	11193	1633	5751	856	11.3	24.9
I.	grajewski	166731	3479	3463	5508	-66	2147	-113	115038	-461	42227	1606	11.1	20.5
1.	Hajnówka m.	80887	2132	1876	4263	-226	1022	-68	75438	-725	21845	-575	19.6	17.7
2.	Białowieża	18399	155	144	340	-61	77	-10	15498	3142	1702	383	13.4	45.6
3.	Czeremcha	18970	404	302	621	15	180	1	9878	-83	2691	-88	17.7	15.9
4.	Czyże	14723	95	95	151	-5	53	-9	2002	-294	780	-71	6.3	13.3
5.	Dubicze Cerkiew.	12565	356	330	190	1	95	29	3729	671	2294	895	10.5	19.6
6.	Kluczkiele	11830	275	254	494	-11	202	-14	9644	-131	3908	-175	17.6	19.5
7.	Hajnówka (Dubiny)	12831	171	171	203	-5	75	7	7821	388	2251	-734	4.8	38.5
8.	Narew	24882	499	471	508	-22	166	-14	15822	-375	6505	-168	12.7	31.1
9.	Narewka	26262	266	251	431	-25	114	-8	10335	-159	2856	2	11.4	24.0
I.	hajnowski	212189	4353	3894	7201	-339	1984	-87	150167	2444	44832	-531	15.4	20.9
1.	Kolno m.	31378	1238	1156	1879	52	681	22	28494	3088	13662	2045	17.7	15.2
2.	Grabowo	9973	157	157	289	8	128	-12	6220	-255	2704	-8	8.0	21.5
3.	Kolno (Czerwone)	33788	1134	699	992	19	508	-16	24874	-4503	14195	-3279	11.3	25.3
4.	Maly Plock	32870	920	712	455	1	230	-26	11044	189	6079	-321	9.1	24.3
5.	Stawiski	20177	323	319	470	-22	250	-13	8514	71	4476	-444	7.2	18.1
6.	Turośń	24382	793	504	735	16	350	0	14355	491	9028	737	15.0	19.5
I.	koleński	152508	4665	3547	4810	58	2138	-45	93501	-909	50144	-1270	12.3	19.4
1.	Jedwabne	19205	310	310	622	22	210	-27	8375	-275	3658	268	11.4	13.5
2.	Lomża (Podgórze)	93874	3512	2437	1665	78	762	7	48015	5889	27436	4148	16.7	28.8
3.	Miastkowo	19983	465	415	556	10	253	-6	12366	3144	6677	2097	13.0	22.2
4.	Nowogród	17986	315	315	460	-45	207	-29	17379	2014	10686	101	11.5	37.8
5.	Piątnica	34023	277	263	1306	-73	657	-55	29972	355	16963	-129	12.3	22.9
6.	Przytuły	11932	174	174	167	7	72	6	5709	265	2883	-22	7.8	34.2
7.	Śniadowo	32569	633	631	741	-37	424	-39	20775	-3082	13285	-3197	13.2	28.0
8.	Wizna	27059	560	560	457	63	191	-22	7482	-796	3362	-632	10.5	16.4
9.	Zbójna	30943	883	555	828	53	341	15	12500	249	5549	209	19.1	15.1
I.	fomżyński	287574	7129	5660	6802	-112	3117	-162	162573	8313	90699	2873	13.4	23.9

1. Goniądz	13742	211	205	217	14	74	-5	2688	283	1049	179	4.2	12.4
2. Jasionówka	13765	282	979	257	5	79	170	1408	534	1408	248	8.8	17.0
3. Jaswily	21663	1016	999	428	-24	189	-6	12068	612	7082	536	8.0	28.2
4. Knysszyn	18501	478	685	6	311	0	15175	701	7039	361	14.2	22.2	22.2
5. Krupno	25452	426	426	679	96	344	76	18555	2150	11058	1136	16.6	27.3
6. Morki	54325	1356	2915	26	969	-61	51548	6266	19592	2882	18.8	17.7	17.7
7. Trzcianne	14789	366	318	237	52	180	46	2763	1759	1590	735	5.1	11.7
moniecki	16257	4135	4005	5418	175	2146	55	107175	11650	49218	6077	12.7	19.8
1. Sejny m.	37761	563	375	1457	-91	450	-67	24142	210	5921	-338	25.1	17.0
2. Giby	20519	237	150	242	-5	138	1	2712	-45	1259	-187	8.2	11.2
3. Krasnopol	15519	222	222	319	-1	102	-3	3921	376	902	133	8.2	12.3
4. Płużnik	26896	140	122	503	11	178	4	7293	101	3101	-161	11.5	14.5
5. Sejny (Berżniki)	24442	280	268	268	-14	124	32	3376	-1036	1327	-544	6.5	12.6
sejnieński	125137	1442	1137	2789	-100	992	-33	42044	-394	12510	-1097	13.2	15.1
1. Siemiatycze m.	63714	1414	1374	3041	-45	939	-93	56337	2044	18569	-2186	20.3	18.5
2. Drohiczyn	40983	1425	1405	729	322	322	8	18310	2317	6906	23	10.9	25.1
3. Działdowice	11870	135	134	367	4	115	-21	10565	-593	4483	-397	11.9	29.6
4. Grodzisk	10034	126	126	258	18	107	0	3849	209	1273	-89	5.8	14.9
5. Mielnik	18480	959	865	553	-9	157	-18	11109	468	4614	457	21.2	20.1
6. Milejczyce	12091	182	182	230	2	62	-12	6500	-346	2520	-26	10.7	28.3
7. Nurzec Stacja	30885	241	241	444	-43	148	-23	6165	-1371	2079	-968	10.2	13.9
8. Perlejewo	10753	163	161	190	5	120	-3	5735	1562	2445	525	6.2	30.2
9. Siemiatycze gm.	39762	226	219	643	-149	403	-31	13445	-2238	8090	-1566	10.2	20.9
siemiatycki	237672	4871	4707	6445	-194	2373	-193	132015	2052	51599	-4227	13.5	20.5
1. Dąbrowa Biał.	100017	1624	1437	2405	-161	934	-69	48299	-2450	23807	-2374	19.2	20.1
2. Janów	17435	433	313	521	-2	262	-12	10166	-1485	3692	-1304	12.0	19.5
3. Korycin	12604	443	375	333	9	63	-10	3724	383	899	128	9.5	11.2
4. Krynki	13644	222	203	203	-76	35	-12	5136	-418	966	-70	6.2	25.3
5. Kuźnica	18624	464	453	632	3	287	-2	13496	563	4707	-76	15.2	21.4
6. Nowy Dwór	11494	290	289	296	9	146	-1	9163	-334	5125	-745	10.4	31.0
7. Sidra	21097	352	350	321	-42	150	-18	7178	-20	3267	98	8.5	24.2
8. Sokółka	105036	1510	867	4440	-246	1262	-143	117108	-13540	41967	-5110	17.1	26.4
9. Suchowola	22912	404	394	798	-33	222	-17	12529	-859	3326	-567	11.1	15.7
10. Szudziałowo	35085	407	282	617	-26	351	-12	15953	-232	8233	706	18.5	25.9
sokółski	357848	6149	4982	10566	-565	3712	-296	243353	-18372	96189	-9914	14.9	23.0
1. Bakalarzewo	14560	123	120	380	32	146	11	4052	423	837	27	12.5	10.7
2. Filipów	21401	311	429	187	-14	187	-26	9978	-563	4395	-436	9.4	23.3
3. Jeleniewo	10787	301	243	244	-1	115	-24	10877	274	5040	-22	7.9	44.6
4. Pżemoś	21272	499	462	676	-15	312	-33	11320	-1718	5088	-1519	22.4	16.7
5. Raczki	32250	867	848	766	-21	267	-1	15055	-1059	6054	-744	12.6	19.7
6. Rutka Tarтак	10276	113	102	309	-18	156	-7	3807	-233	1716	-213	13.8	12.3
7. Suwałki (Pociszno)	32267	640	588	703	34	318	5	13733	96	6670	-377	10.8	19.5

8. Szpiziski	29260	462	455	828	19	575	33	11743	137	7617	-41	20.9	14.2
9. Włajany	13645	513	420	468	-50	185	-34	7691	280	2601	99	17.8	16.4
suwalski	195918	3829	3549	4803	-34	2261	-76	86256	-2363	40118	-3226	13.7	18.4
1. Wysockie Maz. m.	41733	817	803	1094	-47	338	-44	13072	-1222	3764	-1340	11.8	11.9
2. Ciechanowiec	31137	715	715	918	4	376	-6	10982	-231	3583	-567	9.8	12.0
3. Czyżew	28379	398	288	912	86	458	51	18942	897	9689	176	13.7	20.8
4. Klukowo	30668	326	303	528	-93	257	-75	11244	-1153	5583	-351	11.5	21.3
5. Kobylin Borzyny	12592	296	292	251	-51	105	-32	2970	-1558	1114	-456	7.1	11.8
6. Kulesze Koscielne	12130	323	320	129	-11	14	-2	3968	-163	1451	-300	3.8	30.8
7. Nowe Piekuty	13615	621	319	281	-50	251	-18	4476	616	3289	880	6.9	15.9
8. Sokóły	17680	351	312	591	10	315	48	10745	109	5381	-190	10.0	18.2
9. Szepietowo	18105	183	183	237	-25	44	-4	4234	-1029	1258	-603	3.2	17.9
wysokomazowiecki	206039	4030	3535	4941	-177	2158	-82	80633	-3734	35122	-2751	8.3	16.3
1. Zambrów m.	53381	1326	1099	3124	78	1069	16	67915	3008	30873	187	13.9	21.7
2. Kołaki Koscielne	12016	184	184	315	-48	123	-11	3645	-594	1240	-134	13.1	11.6
3. Rutki	22398	400	371	347	-290	209	-254	7560	-11727	4154	-7148	5.8	21.8
4. Szumowo	16286	470	451	288	60	85	3	4522	530	2326	241	5.5	16.9
5. Zambrów (Osowiec)	12115	149	149	149	-10	137	-10	2562	-283	2286	-80	1.7	17.3
zambrowski	113296	2529	2254	4202	-210	1623	-256	86204	-9066	40879	-6934	9.4	20.5
ogół.pow.ziemskie	3237801	70148	56965	94473	-2420	35973	-1760	1904544	-16004	780059	-23525	12.3	20.2
OGOLEM	4588720	123023	78509	162646	-1188	51137	-1405	3093629	62904	1022121	-20661	13.6	19.0
TEREN	3651644	79705	62555	117520	-2744	41144	-2069	2363345	14088	892205	-26272	13.1	20.1